

**Ensenyament de mestres
Educació Infantil**

Carla Corral López

L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA ANGLESA A EDUCACIÓ INFANTIL

TREBALL FI DE GRAU

Tutor, Sr. Jordi Prieto

4t Grau Educació Infantil

**UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI**

Tarragona

2021

Resum: El Treball de Fi de Grau que es presenta ha estat realitzat a partir d'una metodologia mixta, que ha permès realitzar una relació i comprensió de les variables estudiades en un context natural i real. Aquestes són les metodologies emprades per a l'ensenyament de la llengua anglesa a Educació Infantil i les seves característiques. Els objectius principals d'aquesta investigació han estat analitzar les metodologies emprades a les escoles d'Educació Infantil del Baix Llobregat per a l'ensenyament de la llengua anglesa, per tal de saber si compleixen amb les característiques de funcionament descrites al treball. A més de definir aquestes característiques i descriure el tipus de metodologies emprades pels docents en el seu context real. També, s'ha volgut descriure el temps que es dedica a l'ensenyament de la llengua anglesa a les escoles públiques del Baix Llobregat. En aquest cas, les escoles públiques de la comarca del Baix Llobregat ha estat l'objecte d'estudi per a aquesta investigació. La informació donada pels professionals de la mostra, ha estat recollida a través d'un qüestionari elaborat tenint en compte la recerca realitzada al marc teòric d'aquesta investigació.

Com a conclusions i en relació a la teoria cercada, cal destacar que, a partir dels resultats obtinguts, es conclou que hi ha una manca d'hores d'exposició a la llengua anglesa; però hi ha una introducció d'inputs òptima i adequada, tant per quantitat com per temps d'introducció d'aquests. Finalment, es destaca l'etapa d'Educació Infantil com la més òptima per introduir l'aprenentatge de la llengua anglesa en els infants. Autors com Lenneberg han elaborat hipòtesis sobre el període òptim per a la introducció d'aquest aprenentatge. Lenneberg defineix que l'edat més òptima per introduir l'aprenentatge d'una llengua estrangera (LE) és als dos anys de vida i, per tant, l'etapa d'Educació Infantil.

Paraules clau: llengua anglesa, educació infantil, aprenentatge implícit, input, temps d'exposició a la LE, període òptim.

Resumen: El Trabajo de Fin de Grado que se presenta ha sido realizado a partir de una metodología mixta, que ha permitido realizar una relación y comprensión de las variables estudiadas en un contexto natural y real. Estas son las metodologías aplicadas para la enseñanza de la lengua inglesa y las características principales de estas. Los objetivos principales de esta investigación han estado analizar las metodologías empleadas en las escuelas de Educación Infantil del Baix Llobregat para la enseñanza de la lengua inglesa, para saber si cumplen con las características de funcionamiento descritas en el trabajo. Además de definir estas características y describir el tipo de metodologías empleadas por los docentes en su contexto real. También, se ha podido describir el tiempo que se dedica a la enseñanza de la lengua inglesa en los colegios públicos del Baix Llobregat. En este caso, las escuelas públicas de la comarca del Baix Llobregat han sido el objeto de estudio para esta investigación. La información dada por los profesionales de la muestra, ha sido recogida a través de un cuestionario elaborado teniendo en cuenta la investigación realizada en el marco teórico de esta investigación.

Como conclusiones y, en relación a la teoría buscada, cabe destacar que, a partir de los resultados obtenidos se concluye que hay una carencia de horas de exposición a la lengua inglesa; pero la introducción de inputs es óptima y adecuada, tanto por cantidad como por tiempo de introducción de estos. Finalmente, se destaca la etapa de Educación Infantil como la más óptima para introducir el aprendizaje de la lengua inglesa en los niños. Autores como Lenneberg han elaborado hipótesis sobre el periodo óptimo para la introducción de este aprendizaje. Lenneberg define que la edad más óptima para introducir el aprendizaje de una lengua extranjera (LE) es a los dos años de vida y, por lo tanto, la etapa de Educación Infantil.

Palabras clave: lengua inglesa, educación infantil, aprendizaje implícito, input, tiempo de exposición a la LE, periodo óptimo.

Abstract: The present research work has been done from a mixed methodology perspective, which has established a relation and comprehension of the variables studied in a natural and real context. These are the methodologies applied in Pre-Schools for the teaching of English language and its main characteristics. The main aims of this research have been to analyse the methodologies used in the district of Baix Llobregat Pre-Schools for the teaching of English language, in order to find out whether it achieves the operating characteristics described in the main work. Also, to defining these features and describing the type of methodologies used by teachers in their actual context. In this case, the public schools in the district of Baix Llobregat have been the object of study for this research. Finally, I could have described the time expended by schools in Baix Llobregat for the English language teaching. The information given by the sample professionals has been collected through an elaborate questionnaire taking into account the research done in the theoretical framework of this research.

The results show the main characteristics of the methodologies used by teachers in public schools in the district of Baix Llobregat, according to the theory explained by some authors in the present research. It's important to highlight that, according to the results, there is a lack of exposure to the English language; however, there is an optimum and appropriate introduction of inputs, both by quantity and by time of introduction of these. Finally, the Pre-School Education stage is highlighted as the most optimal for the introduction of English language learning in children. Authors such as Lenneberg have produced hypotheses about the optimal period for the introduction of this learning. Lenneberg defines that the most optimal age for introducing the learning of a foreign language (LE) is two years of a child's life, and thus the pre-school education stage.

Key words: English language, pre-school education, inherent learning, input, exposure time to the English language, optimal period.

Índex

1. INTRODUCCIÓ	8
1.1 Justificació i motivació personal	8
2. MARC CONCEPTUAL	9
2.1 La llengua anglesa a les escoles d'Educació Infantil (EI)	9
2.2 Beneficis de l'aprenentatge de la llengua anglesa per al desenvolupament dels infants.....	12
2.3 Procés d'adquisició de la llengua anglesa a Educació Infantil.....	14
2.4 Aspectes a tenir en compte a l'hora d'ensenyar anglès a Educació Infantil	19
2.5 Metodologies per a l'ensenyament de la llengua anglesa a Educació Infantil	22
3. MARC METODOLÒGIC.....	28
3.1 Supòsit de partida.....	30
3.2 Objectius de la investigació.....	31
3.3 Context de la recerca	31
3.3.1 El Baix Llobregat.....	31
3.3.2 Descripció dels centres	32
3.4 Població i mostra	33
3.5 Tècniques i instruments de recollida de la informació	34
4. 4. DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ	36
4.1 Fases de la investigació	36
5. RESULTATS	37
5.1 Anàlisi de les dades recollides	51
6. CONCLUSIONS.....	56
7. PROPOSTES DE MILLORA	58
8. BIBLIOGRAFIA	61
9. ANNEXOS	64
9.1 Annex 1. Qüestionari	65

ÍNDIX DE GRÀFICS

<i>Gràfic 1:</i> Titulació de les 23 persones que han respòs al qüestionari.....	38
<i>Gràfic 2:</i> pregunta 7: Les activitats que realitzo a l'aula requereixen de la participació activa dels infants. Per exemple, respostes verbals, gestos, repetició del vocabulari, etc.	41
<i>Gràfic 3:</i> Pregunta 8: Les activitats que realitzo a l'aula es basen en l'escolta activa dels infants. És a dir, els infants mostren la seva comprensió a través de respostes no verbals, per exemple, gestos.....	42
<i>Gràfic 4:</i> pregunta 9: Les activitats que es duen a terme es basen en la repetició del vocabulari que es vol introduir (no s'especifica cap estratègia o recurs en concret).....	43
<i>Gràfic 5:</i> pregunta 10: Les activitats que realitzo a l'aula fomenten la interacció entre els infants, a través dinàmiques de grup, jocs, cançons grupals, etc.....	44
<i>Gràfic 6:</i> pregunta 11: Les activitats que realitzo a l'aula requereixen de treball individual per part dels infants.....	45
<i>Gràfic 7:</i> pregunta 12: Les activitats emprades a l'aula es caracteritzen per la participació no intencionada dels infants, és a dir, participen de manera inconscient (escoltar, observar, experimentar, etc.).....	46
<i>Gràfic 8:</i> pregunta 13: Quan realitzo una activitat, demano feedback als infants per avaluar-los, tenint així en compte la quantitat de noves paraules adquirides (vocabulari). Per exemple, a través de fitxes, resposta verbal, activitats en paper, etc.....	46
<i>Gràfic 9:</i> pregunta 14: Realitzo l'avaluació dels infants a través de l'observació d'aquests. Per exemple, observació de les seves respostes (verbals o no verbals) a l'aula, participació de les dinàmiques proposades, etc.....	47
<i>Gràfic 10:</i> forma d'introducció d'inputs a l'aula segons les 23 persones que han respòs al qüestionari.....	50

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Justificació i motivació personal

Actualment, la parla en llengua anglesa és una de les demandes més elevades a l'hora de contractar una persona per a un lloc de treball. Com a conseqüència d'aquesta alta demanda, les escoles han vist incrementat l'interès de les famílies per aquest ensenyament de la llengua anglesa als seus fills i filles. Per tant, la llengua anglesa s'ha convertit en un dels requisits imprescindibles per a les famílies a l'hora d'escollir ensenyament per als seus infants. Segons la UNESCO, des de l'any 1999, s'ha optat per una educació plurilingüe en països com Espanya. És a dir, s'ha fomentat l'aprenentatge i ús quotidià de tres o més llengües per part dels infants.

A causa d'aquesta alta demanda, moltes escoles s'han vist obligades a incorporar o millorar aquest servei als seus ensenyaments. Per tant, s'ha considerat necessari analitzar el tipus metodologies emprades per a l'ensenyament de la llengua anglesa. Posteriorment, es realitzarà una anàlisi d'aquells aspectes més important a l'hora d'escollir unes metodologies o altres per a aplicar a l'aula. Les escoles de la comarca del Baix Llobregat han estat l'objecte d'anàlisi d'aquesta investigació, per tal de complir amb els objectius i la investigació establerts.

La motivació que ha impulsat aquesta investigació ha estat la inquietud per les diverses característiques metodològiques emprades actualment per a l'ensenyament de la llengua anglesa. A més, s'ha concretat en la comarca del Baix Llobregat degut a la proximitat que aquesta comarca té al context de treball futur. Les escoles d'Educació Infantil del Baix Llobregat seran l'objecte d'investigació d'aquesta recerca degut a l'interès personal i professional per aquest àmbit de l'educació.

També, l'experiència personal prèvia en algunes d'aquestes escoles, han motivat la investigació de l'àmbit de la llengua anglesa junt amb les escoles d'Educació Infantil. Per tal de poder resoldre dubtes personals com, per exemple, les característiques metodològiques emprades per a l'ensenyament d'aquesta llengua i els aspectes ha tenir en compte a l'hora de triar-les. Considero poden ser útils dins de l'àmbit professional de l'Educació Infantil.

2. MARC CONCEPTUAL

2.1 La llengua anglesa a les escoles d'Educació Infantil (EI)

Segons el IEC (Institut d'Estudis Catalans) l'anglès s'entén com la *Llengua germànica parlada a la Gran Bretanya i als antics dominis britànics, als Estats Units i a gran part d'Irlanda*. L'any 2020, es van enregistrar 1.27 mil milions de parlants de la llengua anglesa arreu del món. Per aquest motiu, s'ha convertit en l'idioma més parlat del món. A conseqüència d'això, s'enregistra una demanda cada vegada més elevada de la didàctica de la llengua anglesa a l'etapa d'Educació Infantil i, per tant, a les escoles del nostre país.

Fernández Vítóres (2017) explica que la llengua anglesa apareix per primer cop a Gran Bretanya fa 1600 anys. Neix a partir d'una fusió de diferents tribus que provenien dels Anglesos, els Saxons i els Jutes. Va haver els primers assentaments a Anglia oriental i al sud-est, actualment comprèn les ciutats de Norwich, Ipswich y Cambridge. Va estar una expansió constant al llarg de la vall del Tàmesi, cap a les terres mitjanes, i cap al nord a través de Yorkshire i al sud d'Escòcia. L'anglès era un dialecte de la branca germànica de l'indoeuropeu (grup d'idiomes com ara el Gal·lès, el Francès, el Grec, entre d'altres). Que, a través del seu ús, va derivar en una llengua nomenada "anglès antic". A mesura que va passar el temps i a través de l'arribada d'altres colònies a Gran Bretanya, la llengua anglesa es va veure influenciada per altres llengües com, per exemple, el Francès. Aquesta va tenir un paper molt important en el desenvolupament de la llengua anglesa, ja que va aportar moltes noves paraules a aquesta, així com ho va fer el Llatí. A partir d'aquesta història, la llengua anglesa va anar evolucionant fins a la que coneixem avui dia.

La importància de l'aprenentatge de la llengua anglesa destaca en diversos àmbits. En primer lloc, destaca en l'àmbit de la comunicació. El fet de viure en un món globalitzat, fa que el coneixement de diverses llengües sigui una eina fonamental per a poder comunicar-nos amb persones d'altres països. En aquest cas, l'anglès és per a nosaltres aquesta eina de comunicació, ja que com he mencionat anteriorment, és una de les llengües més parlades arreu del món. La llengua anglesa, s'ha convertit en *Lingua Franca*. Fernández Vítóres (2017) explica que, amb el pas del temps, la llengua anglesa s'ha establert com a llengua oficial per a la comunicació entre diversos països arreu del món. Per aquests motius, la llengua anglesa s'endinsa en altres àmbits del nostre dia a dia, com pot ser l'àmbit laboral. En haver-se convertit en una llengua internacional, és molt comú que l'anglès sigui un dels requeriments per a la nostra vida laboral.

Per tant, és d'esperar que, cada cop més, la llengua anglesa estigui present dins de l'àmbit escolar.

A més, l'aprenentatge de noves llengües en l'etapa escolar, aporta multitud de beneficis als infants, que s'explicaran posteriorment. Moltes escoles veuen augmentada la demanda per part de les famílies a l'hora de requerir aquest ensenyament per als seus infants. Podem veure reflectida aquesta necessitat de l'aprenentatge de noves llengües al DECRET 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil *Quan el context sociolingüístic escolar ho permeti, s'iniciarà, especialment en el darrer curs del cicle, una primera aproximació a l'ús oral d'una llengua estrangera.*

S'ha considerat que l'etapa d'Educació Infantil és la més adequada per a la introducció de nous aprenentatges i, per tant, de l'aprenentatge d'una llengua estrangera (LE). Això, és degut al fet que en aquesta etapa, els infants tenen més plasticitat cerebral. *Plasticitat cerebral* fa referència a la capacitat del sistema nerviós per modificar la seva estructura i la seva funció d'acord amb l'experiència, el que dóna lloc als processos d'aprenentatge (Narbona, 2012). Per tant, durant aquesta etapa, els infants seran més susceptibles a l'aprenentatge d'una nova llengua. Aquestes creences, a més, venen donades per la coneguda investigació de Lenneberg (1967, citat a Muñoz Lahoz, 2004), per la qual s'estableix a través d'una teoria biològica, que l'edat òptima per a l'adquisició d'una llengua estrangera són els 2 anys (Etapa d'Educació Infantil) i que, aquesta edat òptima finalitza cap als 14 anys. Aquesta s'anomena la hipòtesi del *període crític*. Consisteix en la creença de que existeix un *període privilegiat per aprendre el llenguatge, que comprèn des dels dos anys fins a la pubertat. Per extensió, aquest seria també un període privilegiat per aprendre altres llengües a més de la llengua materna* (Lenneberg, 1967, citat a Muñoz Lahoz, 2004). Aquesta teoria es reafirma a través de diversos estudis realitzats al nostre país. Un d'ells, elaborat per Muñoz Lahoz (2004) en el qual fa una comparativa entre dos grups d'aprenents de la llengua anglesa:

La comparació de grups d'aprenents que han iniciat l'aprenentatge a edats diferents ha mostrat sovint que els preadolescents, els adolescents i els adults avancen més ràpidament que els nens petits en els primers estadis (especialment dels aspectes morfosintàctics) de l'adquisició lingüística. (...). Aquests estudis també han mostrat que, amb el temps, els aprenents més joves (infants), arriben a assolir nivells superiors de domini de la segona llengua i, de vegades, indistingibles dels nivells que caracteritzen els parlants nadius. (...) Els aprenents de menys edat tenen un avantatge a llarg termini (confirmació del període crític).

A través de diferents estudis com aquest i de diverses teories exposades per alguns autors, es conclou que, l'edat més òptima per començar l'aprenentatge d'una llengua estrangera, és com més aviat millor. Per tant, l'etapa d'educació infantil seria una bona oportunitat per introduir aquest nou aprenentatge. Tot i això, cal destacar que els aprenents de major edat tenen facilitat per aprendre una LE amb més rapidesa.

Actualment, a Catalunya, un 69,7% dels infants escolaritzats en centres d'Educació Infantil de caràcter públic, estan cursant l'assignatura de llengua estrangera anglesa. Per tant, tenint en compte la informació aportada anteriorment, es considera que aquest percentatge hauria de ser més elevat dins d'aquesta etapa educativa, per tal de poder donar un bon servei als infants. El nostre treball com a docents, serà trobar la manera adequada d'ensenyar aquesta llengua estrangera dins de l'àmbit educatiu, tenint en compte les diferències dels infants i els seus ritmes d'aprenentatge ja que, tal com s'indica al DECRET 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil, a l'article 13.1 *Els projectes educatius que elaborin els centres han de ser prou flexibles per permetre concrecions individuals ajustades a les característiques, els ritmes d'aprenentatge i les singularitats de cada alumne/a per tal que es pugui donar compliment al principi d'atenció a la diversitat.*

Mapa d'Espanya per Comunitats Autònomes: Nombre d'alumnes d'Educació Infantil matriculats en l'assignatura de llengua anglesa en escoles de caire públic. Curs 2018-2019.

Imatge 1: Mapa d'Espanya per comunitats autònomes. Referències: Ministerio de Educación y Formación Profesional (2018-2019).

2.2 Beneficis de l'aprenentatge de la llengua anglesa per al desenvolupament dels infants

Bosch i Sebastián Gallés (2001) a través d'un estudi realitzat, informen que els nadons bilingües espanyol-català poden discriminar entre les seves dues llengües natives entre els 135 i els 139 dies d'edat i ho fan a la mateixa edat que els nens monolingües discriminen aquestes mateixes llengües. És a dir, els nens bilingües sotmesos a aquest estudi, no van veure endarrerides ni accelerades les seves capacitats discriminants com a conseqüència de l'exposició a un doble idioma. Per tant, podem extreure que, l'aprenentatge d'una llengua estrangera des de l'Educació Infantil, no comporta cap mena de endarreriment o quelcom negatiu per al desenvolupament dels infants.

Continuant en la mateixa línia del darrer estudi esmentat, s'ha comprovat que, quan l'infant utilitza una llengua diferent de la llengua materna, s'afavoreix la seva capacitat cognitiva, el desenvolupament d'actituds positives cap a l'aprenentatge, la seva motivació, l'elaboració de noves estratègies d'aprenentatge, transversalitat en el coneixement, transferència de coneixements entre les diverses llengües apreses i el desenvolupament d'una consciència metalingüística (Cenoz, 2000). A continuació, es desenvolupen els beneficis esmentats anteriorment.

- **Capacitat cognitiva:** són totes aquelles habilitats que el nostre cervell posseeix i que ens ajuden a treballar i aprendre a través de la informació que adquirim de tot allò que ens envolta. Algunes de les capacitats cognitives que tenim els éssers humans són la memòria, el llenguatge, la capacitat d'orientació, l'atenció i les praxis.
- **Desenvolupament d'actituds positives envers l'aprenentatge:** el desenvolupament d'actituds positives per part dels infants a l'hora d'aprendre són molt necessàries ja que, els permet desenvolupar records agradables i de plaer envers els nous aprenentatges. Per tant, d'aquesta manera se'ls farà molt més fàcil i plaent el procés d'aprenentatge.
- **Motivació:** la motivació és un factor positiu tant per als infants com per a nosaltres, les mestres. Si aconseguim motivar als infants a través de noves propostes, ajudarem a afavorir aquest procés d'aprenentatge de noves llengües i nous conceptes, que incentivaran als infants pel fet de poder aprendre coses noves.
- **Elaboració de noves estratègies d'aprenentatge:** l'aprenentatge d'una nova llengua, pot ajudar als infants a desenvolupar estratègies d'aprenentatge per si mateixos. És a dir, a

mesura que vagin aprenent, seran capaços d'elaborar activitats, tècniques i recursos per si mateixos, que els ajudaran a continuar en el seu procés d'aprenentatge.

- **Transversalitat:** en aquest cas, la transversalitat que aporta l'aprenentatge d'una LE (Llengua Estrangera) als infants, es refereix a l'habilitat de poder treballar en diversos àmbits de l'aprenentatge i el desenvolupament dels propis infants. És a dir, els aporta aquesta capacitat de treball transversal (diversos àmbits).
- **Transferència de coneixements entre llengües:** el fet d'aprendre dues llengües de manera simultània aporta beneficis als infants ja que, per contra de que podríem creure que l'aprenentatge de dues llengües pot confondre als infants, aquest aprenentatge els ajuda a elaborar estratègies per a aprendre ambdues llengües.
- **Consciència metalingüística:** aquest terme fa referència a la capacitat que els infants que aprenen dues llengües, adquireixen a l'hora de poder comprendre la llengua, les seves normes, nivells i l'aprenentatge per a saber utilitzar-la i manipular-la fàcilment amb la finalitat de poder comunicar-se.

Karl Kim (1997, citat Santis, 2006), de la Universitat de Cornell (USA) ha dut a terme diversos estudis que parlen sobre la funció cerebral quant al plurilingüisme en els infants. Aquests estudis, a través de la ressonància magnètica, han mostrat que l'aprenentatge de dos o més idiomes fan que s'activin àrees cerebrals diferents de les àrees d'aquelles persones que només han après una llengua. A través de les observacions del científic, s'ha comprovat que aquells infants que van aprendre dues llengües a l'Etapa d'Educació Infantil, eren capaços d'interpretar i emmagatzemar informació d'ambdues llengües en una sola regió cerebral. Però, en canvi, les persones que van aprendre aquesta llengua estrangera durant l'edat adulta, necessitaven de dues regions cerebrals per a poder enregistrar aquesta informació. Per tant, es conclou que, l'aprenentatge d'una altra llengua durant l'etapa d'Educació Infantil, aporta beneficis positius a nivell cerebral ja que, facilita el seu aprenentatge el fet només necessitar una regió cerebral per poder dur a terme aquest aprenentatge (Santis, 2006).

També, es destaca com a benefici de l'aprenentatge de la llengua anglesa, la comunicació interpersonal. Com s'ha esmentat al principi d'aquest treball, la llengua anglesa és una de les més parlades arreu del món, i s'ha establert com a llengua vehicular en molts països arreu del món. Per tant, poder aprendre aquesta llengua, aportarà als infants un gran ventall d'oportunitats en un futur. El fet de conèixer-la els permetrà comunicar-se amb persones arreu del món. També els permetrà poder cercar informació en diversos idiomes, cosa que els aportarà nova informació de qualitat. A més, la seva formació acadèmica podrà ser més enriquida, és a dir, a

més de comptar amb un idioma nou, podran aprendre d'altres persones que també el parlin i inclús conèixer nous països i cultures en els quals continuar amb la seva formació acadèmica. Finalment, l'aprenentatge de la llengua anglesa, també els pot aportar beneficis en l'àmbit laboral. Ja sigui per requeriment d'idiomes a l'empresa, canvi de ciutat, comunicació amb clients, ensenyament de llengües, etc. aquesta llengua estrangera (LE) pot aportar molts beneficis dins d'aquest àmbit.

2.3 Procés d'adquisició de la llengua anglesa a Educació Infantil

Segons Crumlish (2018), cal fer una distinció entre els conceptes *aprenentatge* i *adquisició* de la llengua estrangera. Les diferències entre aquests dos termes són les següents:

Parlarem **d'adquisició del llenguatge** quan l'infant no necessita d'unes instruccions o bases teòriques per iniciar-se tant en la parla com en la comprensió de la llengua. És a dir, aquesta adquisició de la llengua es farà de manera automàtica, sense necessitat d'aprendre-la de manera conscient. Normalment, es donen aquests casos quan l'infant adquireix la seva llengua materna, ja que el procés d'adquisició es dona des del naixement i els estímuls que rep sobre aquesta llengua són constants. També es poden donar casos d'adquisició de dues llengües de manera simultània com, per exemple, en el cas dels infants bilingües des del naixement.

En canvi, parlarem **d'aprenentatge de la llengua** quan l'infant necessita d'un ensenyament total de la llengua. És a dir, aquest infant requerirà d'un aprenentatge progressiu, que portarà molt més temps que en el primer cas. Això és degut a que l'infant no rebrà tanta quantitat d'*inputs* sobre la llengua que està aprenent i això farà que el procés d'aprenentatge sigui més lent. Tot i això, també caldrà tenir en compte l'edat de l'infant, característiques, habilitats, etc. per saber quant de temps trigarà en aprendre aquesta nova llengua.

Krashen i Terrell (1983, citat a Ascencio, 2015) són dos lingüistes reconeguts per haver inventat un mètode d'adquisició de la llengua estrangera. Però, per entendre aquest mètode, primer cal parlar sobre les 5 hipòtesis que Krashen (1983) argumenta sobre el desenvolupament del llenguatge en els alumnes. Krashen (citat a Urmenta, s.d.) explica les següents hipòtesis:

1. Hipòtesi de l'adquisició envers l'aprenentatge de la llengua estrangera. Segons Krashen, els infants tenen dues formes de desenvolupar la seva competència lingüística: l'adquisició, referida a l'ús i pràctica de la llengua com a medi per a comunicar-se. I, en segon lloc, l'aprenentatge d'aquesta llengua que, fa referència a al coneixement de la

normativa que regeix una llengua, per tal de poder conèixer-la i utilitzar-la com a medi de comunicació.

2. Hipòtesi de l'ordre natural. En aquest cas, l'autor afirma que hi ha unes estructures de la llengua que són adquirides de manera predicable, tot i ser una persona que parla més d'una llengua. És a dir, que totes les persones les podem adquirir fins a un nivell determinat. No podríem parlar d'aquesta adquisició en estructures més complexes.
3. Hipòtesi del monitor. Estableix que l'aprenentatge conscient de la llengua té una funció limitada en l'actuació lingüística de l'alumne. Per tant, l'alumne només podrà utilitzar els seus nous aprenentatges per perfeccionar els ja adquirits anteriorment i corregir-ne errors. Això només es donarà si es compleixen les següents condicions:
 - Donar temps suficient a l'alumne per reflexionar.
 - Centrar-nos en la forma de la llengua.
 - Conèixer les normes o regles de la llengua apresada.
4. Hipòtesi de l'*input* comprensible. Aquesta hipòtesi estableix que la llengua s'adquireix mitjançant la comprensió de missatge que es troben per sobre del nivell competencial actual de l'alumne. També es coneix aquesta hipòtesi amb el nom de *Interlanguage+1* (I+1).
5. Hipòtesi del filtre emocional. La darrera hipòtesi afirma que, aquells alumnes que siguin segurs de si mateixos, que estiguin motivats i que tinguin uns nivells d'ansietat baixos, tindran uns millors resultats en l'aprenentatge de noves llengües. Això Krashen ho justifica dient que els alumnes motivats busquen de forma natural aquest contacte amb la llengua i, que els alumnes motivats i amb més autoestima estan més receptius a l'hora de rebre aquest nou *inputs* en la nova llengua.

A partir d'aquestes 5 hipòtesis sobre l'aprenentatge del llenguatge, Krashen i Terrell (1983) inventen el mètode *Natural Approach*. Aquest mètode distingeix, com ho va fer Crumlish (2018), entre adquisició i aprenentatge d'una llengua estrangera. En el cas de Krashen i Terrell, difereixen amb ella en que hi ha dues formes diferents de desenvolupar competències en una nova llengua. D'una banda, l'aprenentatge de la llengua de forma conscient i l'adquisició d'aquesta mateixa llengua de forma subconscient. És a dir, per a ells, l'aprenentatge d'una nova llengua, indiferentment de si es la primera o segona llengua que s'adquireix, es farà de forma subconscient i conscient a la vegada. L'aprenentatge comportarà el coneixement de la part més formal de la llengua i, l'adquisició serà aquella part de la llengua que està implícita en l'aprenentatge d'aquesta.

Un cop aclarits aquests conceptes, a continuació exposarem les cinc etapes que Crumlish (2018) aporta sobre l'aprenentatge d'una llengua estrangera en infants.

Etapes de l'aprenentatge de la llengua estrangera:

- 1. Etapa receptiva (*silent period*):** aquesta primera etapa, anomenada *silent period* en anglès, es caracteritza per ser una etapa de recepció d'informació per part dels infants. Principalment, els infants s'encarreguen de rebre estímuls sonors per part de les educadores o famílies i emmagatzemen tota aquesta informació. En aquest procés, s'adquireix nou vocabulari de la llengua que s'està aprenent per posteriorment poder utilitzar-la. Alguns dels infants, també aprofiten aquesta etapa per dir les seves primeres paraules en aquesta nova llengua i, així, poder practicar el vocabulari adquirit. Tot i això, cal tenir en compte que, difícilment, la pronunciació dels infants serà l'adequada. Es prioritza l'aprenentatge del nou vocabulari. Pot durar entre 2 i 6 mesos en l'etapa d'aprenentatge d'aquesta nova llengua, depenent del temps d'exposició dels infants a la llengua.
- 2. Etapa de la parla primerenca:** aquesta etapa és la que dóna continuació al vocabulari adquirit en la primera etapa. En aquest cas, els infants seran capaços de reproduir les paraules apreses anteriorment. La pronunciació començarà a tenir un paper més important en aquesta segona etapa ja que, podem començar a corregir petits errors. Alguns infants, poden començar a elaborar frases curtes i senzilles durant aquesta etapa.
- 3. Etapa de la parla emergent:** aquesta és una de les etapes més motivadores per als infants. Durant aquesta, ja poden posar en pràctica tot el vocabulari après i emmagatzemat anteriorment. Els infants elaboren oracions compostes i poden entendre la llengua estrangera apresada. Depenent de l'edat en la qual els infants es trobin i del seu nivell en lectoescriptura en la seva llengua materna, podran iniciar-se en la lectura i escriptura de la llengua estrangera; tot i que, no és el més comú en aquesta etapa, però se'n poden donar alguns casos.
- 4. Etapa de fluïdesa :** durant la quarta etapa d'aprenentatge, els infants han de ser capaços d'elaborar oracions complexes. És a dir, haurien de poder connectar frases entre si i encabir-les en converses de manera coherent. Sabrem que els infants estan en una fase avançada de l'aprenentatge quan comencin a establir converses en les que poden participar activament i quan aquests siguin capaços de pensar en aquesta llengua estrangera.

5. **Etapa de desenvolupament del llenguatge:** és l'etapa més complexa de totes. En aquest cas, podem percebre que és més difícil per als infants i els pot costar més temps adquirir-la. Consisteix bàsicament en la consolidació de la llengua apresada fins el moment. En aquesta etapa l'infant haurà adquirit un nivell superior tant en la pronunciació de les paraules apresades com en la posada en pràctica d'aquesta nova llengua. Adquirirà més habilitats socials a través de les quals podrà continuar amb el seu aprenentatge i en el seu perfeccionament d'aquest.

Totes aquestes etapes són importants per igual; i, per tal de garantir un bon aprenentatge d'una llengua estrangera als infants, haurem de tenir en compte en quina fase es troben i proposar activitats adequades per al seu desenvolupament.

Per tal d'aportar una informació més enriquidora, a continuació es donarà un altre punt de vista sobre aquesta adquisició de la llengua estrangera. En aquest cas Chomsky (1959, citat a Correa, 2019), un dels lingüistes més reconeguts arreu del món. Això és degut a que va aportar una teoria sobre l'adquisició del llenguatge, que s'exposa a continuació. Chomsky va centrar el seu estudi en l'adquisició del llenguatge en infants. Segons ell, els infants posseeixen una estructura de gramàtiques de forma innata. Aquestes estructures es desenvolupen ràpidament i sense necessitat d'instruccions. Això va portar a Chomsky a pensar que totes les persones tenim aquestes estructures integrades de manera innata i que són comunes per a totes les llengües (Gramàtica Universal). Per tant, per als infants serà més senzill aprendre una nova llengua a través de les estructures gramaticals que posseeixen a que, aquestes els aporten la informació necessària per a interpretar la informació rebuda en la nova llengua.

Chomsky (1959) coincideix amb Crumlish (2018) a l'hora de parlar de l'aprenentatge de la primera llengua en els infants. Ambdós creuen que aquest és un acte inconscient i que, per contra, l'aprenentatge d'una llengua estrangera és un procés conscient que comporta un aprenentatge més lent i que requereix de més informació per part dels infants. Tots dos creuen que l'aprenentatge d'una llengua estrangera requereix d'un ensenyament explícit i de caire més curricular. En canvi, altres autors com Ramírez, C. i Dolores, M. (2017), coincideixen en les teories de Crumlish i Chomsky, però només destaquen tres fases d'aprenentatge d'una llengua estrangera:

1. **Fase cognitiva:** s'encarrega d'apropar a l'infant a aquest nou coneixement que s'ha de produir, és a dir, l'apropament a la nova llengua.

2. **Fase associativa:** és l'encarregada de l'automatització dels continguts apresos. Per tant, en aquesta fase, els infants tindran interioritzats de manera sòlida els continguts concrets.
3. **Fase autònoma:** aquesta darrera fase busca l'ús natural de la llengua estrangera cop ja s'ha après. Es tindrà en compte la fluïdesa i l'ús espontani d'aquesta nova llengua.

En el present treball, tindrem com a referència les teories i hipòtesi explicades anteriorment i, per tant, parlarem tant d'adquisició (llengua oral) com d'aprenentatge (normativa de la llengua) de la LE anglesa. Per tant, serà necessari trobar metodologies que garanteixin l'adquisició (oral) i l'aprenentatge (normativa escrita) de la LE anglesa. Tenint en compte que ens trobem en l'etapa d'Educació Infantil i que els infants no saben llegir ni escriure, serà interessant centrar-nos en aquelles metodologies que impliquen un aprenentatge implícit, per tal de garantir una adquisició de la llengua anglesa en l'àmbit oral.

Per tal de fer un anàlisi més acurat de l'adquisició de la llengua anglesa en infants, s'ha triat un estudi elaborat i realitzat per Carmen Muñoz (2001). S'ha considerat que la seva investigació podia ser interessant dins d'aquesta recerca ja que, ella ha enfocat la seva recerca principalment en l'aprenentatge de segones llengües en àmbits escolars.

L'estudi que s'ha triat per tal d'elaborar aquest apartat s'anomena *Factores escolares e individuales en el aprendizaje formal de un idioma extranjero*, Carmen Muñoz (2001). Aquest estudi, mostra diferents factors individuals que influiran en l'adquisició d'una llengua estrangera i que, per tant, haurem de tenir en compte a l'hora de triar metodologies per emprar a l'escola. Es considera important fer una breu explicació d'aquests factors per tal de poder entendre millor com s'adquireix aquesta llengua estrangera en edats primerenques. En aquest estudi, Muñoz (2001) ha analitzat les següents variables individuals:

- **Grau de domini de la llengua materna:** En edats primerenques, com les del nostre objecte d'estudi, és molt important tenir en compte el factor de domini de la llengua materna. Aquesta, ens dona informació sobre l'estat maduratiu i cognitiu dels infants i, per tant, de la seva capacitat d'aprenentatge. Muñoz (2001), en investigacions anterior, també va demostrar que hi ha una alta correlació entre les qualificacions aconseguides en llengua materna i la llengua estrangera apresada, en els mateixos infants.

- **Motivació dels infants:** La motivació dels infants és un factor influent en aquest sentit. Haurem de tenir en compte que, segons la relació que s'estableix entre els infants i el context d'aprenentatge (companys d'aula, metodologies, etc.) hi haurà major o menor motivació per l'aprenentatge de la llengua anglesa.
- **Classe social:** Aquest ha estat un factor d'estudi tant en relació a les llengües maternes com a les adquirides. Els resultats dels estudis realitzats en aquest àmbit, mostren que els alumnes de classe social mitja-alta aconsegueixen millors resultats en l'adquisició de la llengua estrangera. Mentre que, els alumnes que pertanyen a classes socials més baixes, obtenen resultats menors. L'explicació la trobem en la capacitat dels infants de classes socials més elevades a l'hora d'utilitzar la llengua de forma descontextualitzada, és a dir, obtenen aquesta avantatge en contextos d'aprenentatge formal (escola).

A través de l'estudi esmentat, s'ha demostrat la importància d'aquests factors individuals a l'hora de tenir més o menys èxit en l'adquisició de la llengua anglesa. Per tant, s'hauran de tenir en compte a l'hora de triar metodologies per a l'ensenyament d'aquesta llengua des de l'escola i a l'hora d'avaluar l'èxit d'aquestes.

2.4 Aspectes a tenir en compte a l'hora d'ensenyar anglès a Educació Infantil

Per continuar amb aquesta investigació, s'ha cregut convenient descriure els ítems que cal tenir en compte a l'hora d'escollir-ne una metodologia adequada per a l'ensenyament de la llengua anglesa a l'aula. Així, es podrà garantir l'adquisició de nous coneixements per part dels infants, que perdurin en el temps. Tenint en compte la investigació esmentada anteriorment de Muñoz (2001), s'han extret les següents característiques a tenir en compte a l'hora de triar una metodologia per emprar a l'aula per a l'ensenyament de la llengua anglesa:

- **Nombre d'hores d'exposició a la llengua anglesa:** Muñoz (2001) analitza en el seu estudi dos grups de diferents edats els quals s'exposen a 200 i 416 hores de classe de llengua anglesa, cadascun. Aquest, mostra que els alumnes que s'han exposat durant més hores a la llengua anglesa, mostren avantatge en la comprensió de la llengua anglesa en les seves habilitats auditives i de percepció de la llengua. Per tant, haurem de tenir en compte que, quantes més hores d'exposició a la llengua tinguin els infants, més fàcil serà per a ells entendre la llengua i, d'aquesta manera, adquirir major coneixement de la llengua anglesa des de l'escola. Però, hi ha una gran discussió quant al nombre d'hores a les quals s'hauria d'exposar als infants per tal de que puguin adquirir els coneixements

proposat. Lightbown (1986, citat a Muñoz 2001) considera que el nombre d'hores a les quals s'exposa als infants a la llengua estrangera, no ens donarà una informació precisa sobre els resultats dels infants en l'aprenentatge d'aquesta LE. Però, tenint en compte els resultats obtinguts de la investigació de Muñoz (2001) i les recomanacions de Stern (1983, citat a Muñoz 2001), es considera que la quantitat d'hores d'exposició a la llengua, és un factor important a l'hora d'obtenir resultats per part dels infants i el seu aprenentatge. Stern (1983), exposa que es necessiten un mínim de 1200 hores d'exposició a la llengua anglesa per a que els infants puguin obtenir un aprenentatge significatiu. És a dir, en un context realista, els infants haurien de realitzar un mínim de 4 hores setmanals de classes curriculars de llengua anglesa durant 8 cursos escolars per tal d'obtenir aquest mínim coneixement de la llengua anglesa.

- **Aprenentatge explícit envers aprenentatge implícit:** per tal de poder fer una definició més acurada del tipus de metodologia triada per a l'ensenyament de la llengua anglesa, es fa la següent distinció per DeKeyser (2003, citat a Latinjak 2016):
 - *Aprenentatge explícit:* aquest requereix de la participació dels infants de forma activa i conscient, és a dir, els infants seran el centre de l'aprenentatge dins d'aquestes metodologies. El mestre només s'encarregarà de donar la informació necessària per a aprendre i els infants realitzaran el treball per adquirir aquest coneixement. En un aprenentatge explícit, no es té en compte la resposta immediata i natural dels infants per confirmar la seva comprensió. Per tant, a l'hora de fer una explicació, no s'espera una resposta per part dels infants, ja sigui verbal o no verbal. Normalment, l'aprenentatge explícit requereix un treball autònom per part dels infants que, sovint, es dona després de l'explicació del docent. Frequentment, aquest treball autònom es dona per escrit. Moltes vegades, aquest treball autònom és el que el docent utilitza per a avaluar als infants. Un exemple de metodologia explícita seria l'aprenentatge a través de fitxes.
 - *Aprenentatge implícit:* l'aprenentatge implícit es produeix quan l'infant adquireix nova informació de forma no intencionada, és a dir, els infants aprenen de forma activa però inconscient. Per tant, a aquest pertanyen les metodologies que utilitzen estratègies més dinàmiques, en les quals els infants no són conscients d'aquest aprenentatge. Per tal de saber si els infants estan adquirint els coneixements a través d'un aprenentatge implícit, els docents observen les reaccions, gestos, produccions verbals, etc. dels infants durant les explicacions. En la majoria de casos, les metodologies de caràcter

implícit, fomenten les interaccions entre els infants, fent així un treball de cooperació que portarà a l'alumnat a aquest aprenentatge implícit.

Pel que fa a l'avaluació, els docents acostumen a utilitzar la observació dels infants a l'aula per poder avaluar els seus avenços en l'adquisició dels coneixements. Per tant, es tindrà en compte les respostes dels infants durant la realització de les activitats proposades: si hi participen, com ho fan, si donen resposta gestual, etc. Un exemple de metodologia implícita seria l'aprenentatge a través de cançons.

No es destaca un aprenentatge que sigui millor o pitjor, però cal destacar que l'aprenentatge explícit requereix d'una major implicació per part de la persona que està aprenent. És a dir, per adquirir coneixements a través d'un aprenentatge explícit, requerirem de més esforç i una major implicació de les àrees cerebrals. Per contra, l'aprenentatge implícit no requereix d'un esforç major, sinó que s'aprèn de forma inconscient, lo qual facilitarà aquesta adquisició dels aprenentatges. Per tant, no hi ha un aprenentatge millor o pitjor però serà més fàcil que els infants aprenguin a través de metodologies que utilitzen aprenentatges implícits, ja que els infants requeriran de menys esforç per adquirir els coneixements. Aquest es considera un aspecte positiu per a l'etapa d'Educació Infantil ja que, per exemple, els infants no tenen una gran capacitat de concentració o capacitat per mantenir l'atenció durant una llarga durada de temps. Per tant, caldrà fer ús metodologies que els permetin aprendre, tot i adaptar-se a les seves característiques i necessitats.

- **Quantitat d'inputs:** tal com s'ha explicat anteriorment, Krashen (1983) defineix la hipòtesi de l'*input comprensible*. Aquesta hipòtesi estableix que la llengua s'adquireix mitjançant la comprensió de missatges que es troben per sobre del nivell competencial actual de l'alumne. També es coneix aquesta hipòtesi amb el nom de *Interlanguage+1* (I+1). L'input comprensible fa referència als conceptes que els infants són capaços d'entendre sense saber-ne el significat, podent interpretar aquest a través de la forma o imatge que els hi mostrem.

Per tant, per a Krashen, haurem d'augmentar de manera progressiva la quantitat de nous inputs que s'introdueixen a l'aula, a mesura que els infants van adquirint nous coneixements en llengua anglesa. L'ideal per a Krashen i, que agafarem com a referència, és introduir un nou input que es trobi per sobre dels coneixements ja adquirits pels infants. Per exemple, si introduïm el concepte "casa" a l'aula, un cop els infants l'hagi adquirit podrem introduir el concepte "habitació", augmentant així el nivell de coneixement dels infants de manera progressiva.

Tenint en compte els elements esmentats, podrem fer una anàlisi més acurada dels criteris de selecció de les metodologies que s'empren a les escoles d'Educació Infantil i, així poder extreure'n més fàcilment els beneficis de cadascuna d'elles.

2.5 Metodologies per a l'ensenyament de la llengua anglesa a Educació Infantil

Per tal de tenir una bona base metodològica a l'hora de duu a terme aquesta investigació, s'ha realitzat una recerca de possibles metodologies per a l'ensenyament de la llengua anglesa a Educació Infantil, proposades per diversos autors d'aquest camp. Les metodologies investigades, són les següents:

- **TPR (Total Physical Response).** El TPR (Total Physical Response, és una metodologia d'ensenyament desenvolupada per James Asher (1977, citat a Zorro i Lesmes, 2020). Aquesta metodologia es basa en la creença de que els infants aprenen la llengua a través de la combinació d'habilitats verbals i habilitats motrius. És a dir, per a ell, els infants tenen més facilitat per aprendre a través de respostes a diferents estímuls gestuals o de moviment. L'objectiu d'aquesta metodologia és que els infants puguin desenvolupar la competència oral d'una llengua estrangera, que s'aprendrà mitjançant l'ús del cos per tal de memoritzar i adquirir nous conceptes de la nova llengua. És un bon mètode per treballar amb els infants d'Educació Infantil ja que no és necessari que parlin mentre aprenen una llengua estrangera. El mètode TPR es basa en l'escolta, observació i imitació del mestre, els quals ajudaran a l'adquisició de la llengua. Aquesta metodologia implicaria un aprenentatge implícit, per les seves característiques.
- **El joc.** Gallardo i Gallardo Vázquez (2018) creuen que el joc és una eina fonamental per al desenvolupament global dels infants, a nivell, físic, intel·lectuals, social i emocional. El joc contribueix, a més, al descobriment del jo dels infants. La part que ens pot ajudar com a mestres que volem utilitzar el joc com a metodologia per a ensenyar una llengua estrangera és la de socialització. Segons Gallardo i Gallardo Vázquez (2018), el joc contribueix a la comunicació i interacció entre iguals. Aquesta metodologia ajuda als infants a interactuar entre ells a la vegada que fomenten les seves habilitats lingüístiques. Depenent del joc proposat pel mestre, es treballaran les habilitats escrites, orals, de comprensió, etc. El joc, com a activitat espontània dels infants, pot ser molt motivadora per a ells ja que sorgeixen d'ells mateixos les ganes de realitzar aquestes activitats. També, suposen un moment de relació entre els infants a l'aula. A través d'aquestes

interaccions, podem motivar als infants a utilitzar la llengua estrangera que estan aprenent, reforçar conceptes, desenvolupar les seves habilitats orals en la nova llengua, motivar-los a seguir aprenent a través de jocs, etc. Finalment, pot ser una bona metodologia per ensenyar una llengua estrangera als infants per el gran ventall d'oportunitats que ens ofereix. Aquesta metodologia implicaria un aprenentatge implícit, per les seves característiques.

- **Montessori:** La metodologia Montessori es basa en les pedagogies proposades per Maria Montessori. Ella va ser una pedagoga i científica Italiana que va desenvolupar la seva pròpia metodologia educativa. Tot i ser una metodologia que ha evolucionat al llarg dels anys, no ha perdut la seva essència. Aquesta metodologia segons s'esmenta a l'article de Carrillo (et al., 2016) consisteix a fer de l'infant el protagonista del seu propi aprenentatge. Aquesta pedagogia estableix que l'infant ha d'adquirir autonomia, independència, iniciativa, capacitat de tria, desenvolupament de la pròpia voluntat i autodisciplina. Tot això, ho farà a través dels aprenentatges adquirits a l'aula. La metodologia Montessori busca que l'infant, de manera inconscient, fomenti les seves capacitats per esdevenir una persona independent. Aquestes característiques, s'aconseguiran a través de l'acondiciament total del lloc d'aprenentatge. És a dir, l'aula en la qual es desenvolupa l'infant haurà de comptar amb uns materials didàctics i característiques concretes: a través de la decoració elaborada amb materials naturals i senzills. L'aula serà un espai acondicionat a les necessitats de l'infant, amb materials disponibles per a l'ús dels infants, sense requerir l'ajuda de l'adult. El paper de l'adult només serà d'observadors de l'aprenentatge de l'infant i guia d'aquests, serà un ajudant en aquest procés d'aprenentatge, però el protagonista serà l'infant.

- **Waldorf:** Jiménez (2020) explica que, la primera escola Waldorf es va fundar a Alemanya l'any 1919, per Rudolf Steiner. Aquesta idea, va sorgir arrel de la necessitat de crear escoles en finalitzar la Primera Guerra Mundial. Alguns treballadors, van sol·licitar a Steiner l'apertura d'escoles per als fills dels seus treballadors. Aquí va sorgir la primera escola que va implementar una metodologia Waldorf. Chubarovsky (2017, citat a Jiménez 2020) defineix Waldorf com una metodologia que promou el desenvolupament integral dels infants, tenint en compte el moment evolutiu en el qual es troben els infants i les capacitats que desenvolupen en cada etapa. Un dels aspectes fonamentals d'aquesta metodologia és no forçar els processos. És a dir, s'han de respectar els ritmes de

desenvolupament de cada infant i no forçar-los a avançar més ràpid del que poden. Per tant, la metodologia Waldorf opta per respectar la individualitat de cada infant, donant-los el temps i espai necessari per al desenvolupament global de l'infant (sobre tot fa èmfasi en la creativitat i imaginació).

Segons Chubarovsky (2017, citat a Jiménez, 2020) un altra aspecte a destacar dins de la metodologia Waldorf és la programació de rutines. L'infant necessita d'unes rutines que l'ajuden a interioritzar els ritmes i temps del dia a dia. També es tenen en compte els tempos anuals, és a dir, Waldorf considera que el ritme escolar de l'infant va marcat pel pas de les estacions de l'any. Per tant, es tindran en compte les celebracions anuals i mensuals, els canvis d'estacions, etc. Finalment, es destaca la importància de proporcionar un entorn segur a l'infant, amb bons hàbits de comportament, higiene, ordre, escolta, etc. tot respectant el seu ordre natural.

Cal anotar que, la metodologia Waldorf està estretament lligada a l'ús del recurs del conte. Aquest s'explicarà més endavant dins d'aquesta investigació.

- **Treball per racons:** Coloma, Jiménez i Saez (2007, citats a Fraile Fernández 2020) defineixen els racons com a espais delimitats i concrets, ubicats a les aules on els infants treballen al voltant d'un únic projecte o unitat de programació. Aquests espais estan dissenyats de manera que es treballi el desenvolupament global dels infants, a través de materials i activitats que despertin l'interès dels infants i la seva motivació. La metodologia del treball per racons se centra en la llibertat d'elecció, el descobriment i la investigació que sorgeix de manera innata en els infants. A més, permet als infants treballar en petits grups; això farà que l'infant se senti el protagonista del seu propi aprenentatge i que adquireixi els coneixements de forma autònoma. Tot i que, els materials i activitats seran dissenyats acuradament pel mestre, que els disposarà a l'aula per a que estiguin a la disposició dels infants quan l'adult consideri necessari. Els avantatges que proporciona la metodologia de racons són: desenvolupament globalitzat de l'infant, respecta el ritme dels infants, treballen l'autonomia, es creen normes i hàbits socials, es promou la comunicació entre els infants i afavoreix el llenguatge oral dels infants.

El paper del mestre en aquest cas, com explica Fraile Fernández (2020) és d'organitzador i espectador. Haurà de garantir una disposició de l'aula adequada, tenint en compte els espais disponibles, els materials i el temps per a cada activitat. Haurà de saber quines són les necessitats i requeriments del grup, tant a nivell personal com a nivell educatiu,

facilitarà l'autonomia dels infants a través de la disposició dels materials i proposarà activitats adequades al ritme dels infants i rutines. En aquesta metodologia, que l'aprenentatge sigui implícit o explícit dependrà del tipus d'activitat que es plantegi per a cada racó.

- **Metodologies tradicionals (fitxes didàctiques):** Alfaro i Chavarría (2003) defineixen aquesta metodologia com aquella que respon a patrons d'individualització que pretenen personalitzar l'ensenyament, creant models diferents per a cada nen. Aquestes formen part d'un sistema bastant limitat, però amb el temps es va generalitzar. Al mateix temps es pretén enfortir les habilitats i actituds dels estudiants, això es reflecteix molt bé en els principis del treball individualitzat mitjançant fitxes. Les fitxes des d'un inici promouen el tenir confiança en el treball que desenvolupa l'infant i donar-li a aquest els espais necessaris perquè es desenvolupi d'acord amb les seves possibilitats, per a poder d'aquesta manera, orientar-ho cap al desenvolupament d'una sèrie de principis educatius com l'activitat, creativitat, llibertat, autonomia, individualitat, realitat i joc. Mitjançant el treball amb fitxes existeix la possibilitat que l'alumne seleccioni les fitxes i porti un ordre per a seguir la seqüència dels continguts. Això els nens ho experimenten molt bé quan es treballa sota la modalitat d'ensenyament personalitzat. Existeix gran diversitat de fitxes, i que es poden desenvolupar en tots els àmbits educatius. Aporten un gran ventall de possibilitats, ja que es poden adaptar a gairebé qualsevols temàtica que vulguem tractar a l'aula. Aquesta metodologia implicaria un aprenentatge explícit, per les seves característiques.

A continuació, es fa una explicació de diverses tècniques i recursos proposats per diversos pedagogs i educadors. Aquests recursos són molt diversos, des de l'àmbit purament lingüístic fins a estratègies més innovadores que poden ajudar-nos a desenvolupar aquesta habilitat lingüística en els infants. Tots ells seran enfocats cap a l'Educació Infantil, tenint en compte objectius a complir dins d'aquest cicle i els requeriments i necessitats dels propis infants.

- **Contes.** Crumlish (2018) ens indica a les seves etapes de l'aprenentatge d'una llengua estrangera que, en primer lloc, es dona un *període de silenci* (silent period) durant el qual, els infants, aprenen sobretot a través de l'escolta de la nova llengua. Els contes poden ser un molt bon recurs per a ajudar als infants a aprendre una nova llengua. Tenint en compte que, en aquest cas, treballarem amb infants que gairebé no parlen, és molt positiu comptar

amb recursos com els contes per treballar amb ells. Per tant, a través d'aquests, principalment treballarem les habilitats auditives, d'expressió i de comprensió oral.

El conte, segons Lopez (2016) és una metodologia que dona l'oportunitat de treballar amb els infants de forma interactiva entre lector (mestre) i receptor (infants). I, tot i que ens trobem en una etapa primerenca del llenguatge dels infants, a través del conte podem fomentar la conversa i afavorir la comunicació entre els alumnes i amb el mestre. Lopez (2016) també indica que els contes són una bona eina per utilitzar durant l'aprenentatge d'una llengua estrangera ja que, per als infants, els contes són una eina familiar. És a dir, és una eina que poden relacionar amb el seu dia a dia, i això pot cridar la seva atenció. A més, és una eina que poden tenir al seu abast i, d'aquesta manera, fer que el seu aprenentatge sigui significatiu.

L'ús del conte és una metodologia molt útil per a nosaltres com a mestres ja que, a més de ser una eina que crida l'atenció dels infants i els motiva, ens permet adaptar-nos al nivell de la llengua dels infants i treballar de manera que satisfem els seus requeriments a través dels contes.

Per tant, podem concloure que els contes són una bona eina per treballar en etapes primerenques l'adquisició d'una llengua estrangera amb infants d'Educació Infantil.

- **Joc simbòlic.** El joc simbòlic fa referència al joc en el qual l'infant imita accions de la vida quotidiana del món dels adults. És un joc comú en els infants, que es desenvolupa des dels dos fins als sis anys d'edat. Durant aquesta edat, segons la teoria cognitiva de Piaget, els infants es troben en l'etapa preoperacional. Per tant, serà el moment adequat per a desenvolupar el joc simbòlic. Aquest tipus de joc, proporciona als infants un entorn segur, tant a nivell físic com a nivell emocional ja que, els infants només desenvoluparan el joc que ells mateixos escullen. Per tant, es trobaran en un entorn agradable, segur i idoni per a desenvolupar nous coneixements. Segons Ruiz de Velasco i Abad (2011)

El joc simbòlic, és un mètode efectiu per al desenvolupament del llenguatge. Ja que, com hem dit, proporciona un entorn agradable per als infants i pot ajudar a desenvolupar nous coneixements. A més, comporta un mitjà per millorar les estructures lèxiques, el vocabulari i adquirir noves expressions. Tot això s'aconsegueix a través de la conversa que es desenvolupa durant el joc simbòlic. Proporcionant així als infants el desenvolupament de la seva competència lingüística i afavorint les interaccions socials entre els infants a l'aula.

En aquest cas, cal tenir molt en compte el paper del mestre ja que, normalment, no interfereix en el joc simbòlic dels infants. Però, en el cas d'utilitzar-lo com a metodologia d'aprenentatge, caldrà que el docent estigui atent a tot allò que diuen els infants, per tal de, posteriorment, poder corregir els seus errors i garantir-los un bon aprenentatge.

- **Apps (aplicacions)** La Recomanació 2006/962/CE del Parlament Europeu i del Consell de la Unió Europea, de 18 de desembre de 2006, inclou la competència digital com una de les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Indica que la competència digital exigeix una bona comprensió i amplis coneixements sobre la naturalesa, la funció i les oportunitats de les tecnologies digitals en situacions quotidianes de la vida privada, social i professional. Tenint en compte aquesta recomanació, considero adequat introduir aquest apartat que parla sobre les *Apps* com a metodologia d'ensenyament de la llengua anglesa a les aules d'Educació Infantil. González (2014) i Martínez (2010) són dos dels autors que han realitzat una recerca per tal de donar a conèixer quines són les avantatges de l'ús de les TIC (Tecnologies de la Informació i Comunicació) a l'aula amb els infants. Martínez (2010) diu *“Cuando el alumnado de Educación Infantil se expone a la utilización de este recurso, ya están desarrollando habilidades y conceptos que aparecen en el currículo, permitiendo convertirse en usuarios críticos y reflexivos de Internet”*. Per tant, per a ell, és fonamental l'ús primerenc d'aquestes noves tecnologies a l'aula, per tal d'habituar als infants. També, opina que, per a poder garantir un bon aprenentatge dels infants a través de les TIC, és fonamental que els mestres comptin amb una bona formació en aquest àmbit. Si no es dona aquesta formació, no es pot garantir que els coneixements arribin als infants.

D'altra banda, González (2014), centra la seva recerca en l'aprenentatge de les llengües estrangeres a través de l'ús de les TIC. Ell considera que les TIC poden ajudar als infants a desenvolupar la llengua estrangera ja que, podran utilitzar un mitjà de coneixement que no és la llengua oral. D'aquesta manera, podran fixar millor els seus coneixements ja que, comptaran amb un suport visual que els ajudi. A més, considera que l'ús de les tecnologies a l'aula pot motivar als infants a l'hora d'aprendre. El fet d'utilitzar un recurs innovador pot ajudar als infants a mostrar curiositat per aquesta nova metodologia i, així fer que s'interessin més per l'aprenentatge de noves llengües. L'ús de les TIC, també ens permet donar un gran ventall d'activitats als nostres infants, promovent així la seva motivació per aprendre, el treball individual, el treball cooperatiu, les habilitats orals, escrites, etc.

- **Cançons.** Miriam Ballesteros (2010) ens parla sobre l'ús de les cançons com a metodologia d'ensenyament de la llengua anglesa a l'aula. Per tal d'entendre per què ella ens proposa aquesta metodologia, Ballesteros (2010) ens indica els següents avantatges a l'hora d'utilitzar-la. Les cançons a l'aula són un recurs lúdic per als infants i que crida la seva atenció. A més, fomenta l'aprenentatge cooperatiu entre els infants ja que, podem proposar cànctics en grup. També, s'estimula l'aprenentatge significatiu ja que, permet als infants establir connexions entre allò que ja saben i el que estan aprenent. Finalment, l'aprenentatge d'una LE a través de cançons, fomenta la curiositat en els infants. Això és degut a que, potser en un primer moment no entendran el significat de la cançó que escolten i això els motivarà a buscar-ne el significat, posar més atenció, aprendre nou vocabulari, etc. També considera que l'ús de les cançons pot ajudar als infants a fixar coneixements, millorar la seva pronunciació de la llengua anglesa, reforçar els continguts ja apresos i, de vegades, també pot ajudar als infants a conèixer la cultura i tradicions anglosaxones. Ballesteros (2010), destaca el que jo considero el punt més important a l'hora de treballar amb els infants: les cançons poden fer que els infants s'interessin per l'aprenentatge de la nova llengua, gràcies a utilitzar activitats més lúdiques.

3. MARC METODOLÒGIC

Per tal d'introduir el marc metodològic d'aquest treball, s'ha considerat rellevant definir la importància de la investigació en l'àmbit de l'educació. La investigació educativa, segons Bisquerra (2019) es defineix com un conjunt sistemàtic de coneixements en relació a la metodologia científica, aplicada a la investigació de caràcter empíric sobre els diferents aspectes relatius a l'educació. A més, Bisquerra (2019) també defineix les tres característiques principals i essencials per a dur a terme una investigació educativa. Les característiques són:

- El seu desenvolupament a través del mètode d'investigació.
- Tenen l'objectiu de desenvolupar el coneixement científic sobre educació, resoldre problemes i millorar la pràctica educativa.
- Ha d'estar organitzada i ser sistemàtica per garantir la qualitat del coneixement obtingut.

La investigació educativa és molt important per al coneixement i desenvolupament de l'educació en tots els seus àmbits. Forner (2000, citat a Bisquerra, 2019), descriu els diferents àmbits en els quals es duu a terme aquesta investigació educativa:

- *Investigació sobre l'alumnat*: té l'objectiu de conèixer qui són els alumnes, com aprenen, quin és el seu entorn, etc. i com aquests factors influeixen en el seu aprenentatge i ensenyança.
- *Investigació sobre el currículum*: respon a la necessitat de conèixer la adequació i ordenació dels continguts curriculars, la seva didàctica i avaluació.
- *Investigació sobre el professorat*: compleix amb l'objectiu de conèixer com és el professorat, per què pensa i actua d'una forma concreta i quina és la seva capacitat de transformar-se, com és capaç de fer el que fa dins de l'aula.

S'ha considerat que, realitzar la present investigació educativa pot ser molt beneficiosa per aportar nova informació dins de l'àmbit educatiu. El fet d'investigar quin tipus de metodologies s'empren per a l'ensenyament de la llengua anglesa a Educació Infantil, engloba tots tres àmbits d'investigació educativa: alumnat, currículum i professorat. Per aquest motiu, es considera que pot ser una investigació molt completa i que pot aportar informació rellevant a la investigació educativa actual.

En els darrers anys, arran dels nombrosos mètodes d'investigació educativa que s'han establert, s'ha considerat necessari elaborar un terme que englobi tots aquests mètodes. Aquest terme, anomenat *paradigma* segons Bisquerra (2019) es defineix com a un concepte que s'utilitza per definir les diferents aproximacions a la investigació amb el propòsit d'oferir solucions als reptes que trobem dins del món de l'educació, actualment. Trobem tres tipus de paradigma diferents que Bisquerra (2019) defineix com: paradigma positivista, paradigma interpretatiu o naturalista i paradigma socio-crític. En el cas d'aquest treball d'investigació, ens hem centrat en un *paradigma naturalista*. Aquest paradigma té l'objectiu d'entendre allò que s'investiga en el seu estat natural. És a dir, en el nostre cas, l'objectiu que obtenim a través d'aquest paradigma, és conèixer la realitat de les metodologies emprades dins de les aules, sense fer cap mena de modificació. Arran del paradigma naturalista, aquell que millor ens ajuda a dur a terme la investigació present, ens sorgeix el dubte de quins instruments o tècniques podem utilitzar per recollir les dades obtingudes a través de la nostra investigació. En primer lloc, cal definir les diferents metodologies que ens ajuden en aquest pas cap a la investigació. Bisquerra (2019) defineix tres metodologies diferents:

1. *Metodologia quantitativa*: és pròpia del paradigma positivista.
2. *Metodologia qualitativa*: pròpia del paradigma interpretatiu.
3. *Metodologia crítica*: relacionada amb el paradigma socio-crític.

La metodologia qualitativa seria aquella que millor encaixa amb els nostres objectius, però en el nostre cas i, tenint en compte els instruments que es volen utilitzar per recollir les dades obtingudes a través de la investigació, s'ha considerat que la metodologia més adequada seria una metodologia mixta. És a dir, la nostra metodologia tindrà l'objectiu de relacionar i comprendre les variables estudiades, dins d'un context natural i real, a través d'uns instruments determinats. S'ha considerat aquesta la metodologia més adequada, ja que ens permetrà analitzar de manera crítica les condicions socials i naturals que intervenen en el context educatiu que volem investigar. D'aquesta manera, unirem la teoria trobada i la investigació a realitzar, per tal d'obtenir una informació més acurada a l'hora d'extreure'n els resultats i conclusions de la investigació. A més, comptarem amb l'ajuda dels mestres i les mestres que, en aquest cas, seran qui ens proporcionin la informació necessària per extreure'n els resultats obtinguts a través de les tècniques de recollida d'informació escollides. Un cop recollida tota la informació (teòrica i pràctica), la metodologia mixta ens permetrà dur a terme una anàlisi crítica de la informació obtinguda a través de tècniques participatives i col·laboratives.

3.1 Supòsit de partida

El supòsit de partida es refereix a aquell problema que es vol investigar dins d'aquesta recerca. I, s'ha cregut que era el més adequat perquè, en aquest treball, es pretén descriure quines són les metodologies més emprades a les escoles d'Educació Infantil de la comarca del Baix Llobregat per ensenyar la llengua anglesa als infants que cursen aquests estudis. I, si aquestes compleixen amb les característiques necessàries per ser efectives. Per tant, es necessita d'una eina que permeti descriure i explorar una situació concreta. Posteriorment a aquesta investigació, es durà a terme una comparació entre els resultats obtinguts a partir de la informació obtinguda a través de les escoles analitzades i les característiques metodològiques proposades pels autors explicats dins del marc conceptual d'aquest treball.

El supòsit de partida plantejat és el següent: *L'ensenyament de la llengua anglesa a les escoles d'educació infantil de la comarca del Baix Llobregat parteix de metodologies d'aprenentatge implícit de la llengua i una exposició limitada en temps i input.*

3.2 Objectius de la investigació

Per tal de poder donar resposta a les preguntes plantejades inicialment, que han motivat la realització d'aquest Treball de Fi de Grau, es plantegen diversos objectius. Aquests objectius, s'elaboren a partir d'allò que es pretén investigar dins del treball. En aquest cas, l'objectiu general per al treball present és *analitzar les metodologies emprades a les escoles d'Educació Infantil dins de la comarca del Baix Llobregat per a l'ensenyament de la llengua anglesa*.

Arran d'aquest objectiu general, sorgeixen alguns objectius específics de la investigació que es durà a terme. Aquests són els següents:

- Descriure les metodologies emprades per a l'ensenyament de la llengua anglesa a les escoles d'Educació Infantil de la comarca del Baix Llobregat.
- Exposar les característiques o requisits amb què ha de complir una metodologia per satisfer els objectius curriculars en llengua anglesa.
- Descriure el temps que es dedica a l'ensenyament de la llengua anglesa a les escoles públiques del Baix Llobregat.

3.3 Context de la recerca

3.3.1 El Baix Llobregat

Segons l'enciclopèdia catalana (2016), el Baix Llobregat és una de les comarques que trobem a la nostra comunitat autònoma, Catalunya. La comarca compta amb una extensió de 486 km² i més de 800.000 habitants. Està situada al sud de la província de Barcelona, limitant amb el Vallès Occidental, el Bages, l'Alt Penedès, el Garraf i amb el Mar Mediterrani (Imatge 2). El seu cap de comarca és la ciutat de Sant Feliu de Llobregat, situada al sud-est de la comarca.

Des de la dècada dels anys vuitanta, s'ha vist incrementat el nombre d'habitants dins de la comarca, lo qual ha suposat un increment de les xarxes de comunicació, sobretot als nuclis urbans. Aquest augment de la població ha estat afectat per nous naixements, però també per

Imatge 1: Mapa de comarques de Catalunya

l'arribada de nous habitants, provinents de les grans ciutats que es traslladen a nuclis urbans més petits i menys poblats.

Les principals fonts econòmiques del Baix Llobregat són les següents: el 7% de la població activa es dedica al sector de l'agricultura, 29,4% a la indústria, el 10,5% a la construcció i el 59,3% al sector serveis.

El PIB per càpita l'any 2014 va estar de 28.500 €. Aquesta quantitat, es refereix als ingressos adquirits per persona en un any en relació a la renda del país. I, la mitjana de productivitat dels municipis del Baix Llobregat és de 93.463€ per població ocupada (2019). Per tant, podem concloure que els habitants del Baix Llobregat estan dins de la mitja quant al seu nivell econòmic.

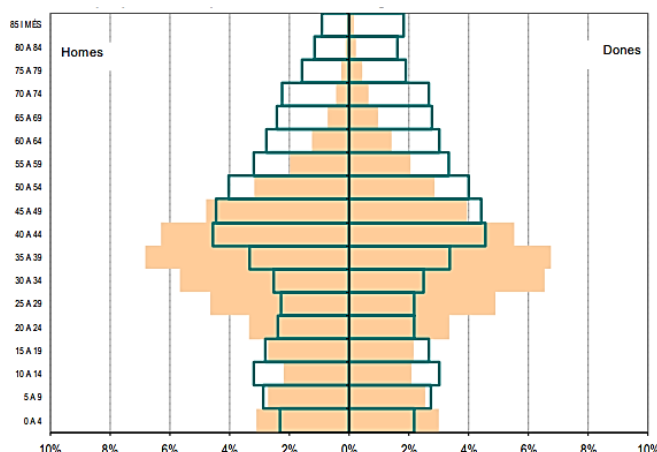

Figura 1: Piràmide de població del Baix Llobregat (2019). Font: OC-BL, a partir de les dades de l'IDESCAT

Finalment, quant a la contextualització de la comarca, cal esmentar que en els darrers anys, s'ha produït un creixement migratori notable. D'una banda, els municipis més poblats han patit un decreixement del moviment migratori, degut a la seva industrialització. Però, d'altra banda, els municipis més petits tenen ara unes taxes de creixement migratori més elevades. Això és degut a l'augment de les comunicacions i millora d'aquestes, a la desindustrialització d'aquestes zones i el creixement de les urbanitzacions (Figura 1).

3.3.2 Descripció dels centres

Els centres escollits per a la realització del marc metodològic d'aquest treball, són centres d'Educació Infantil i Primària. Tot i això, aquesta investigació es centrarà en l'etapa inicial del desenvolupament dels infants a les escoles, dels 3 als 6 anys concretament. Per tant, parlem de centres d'educació formal. Això es refereix a centres educatius institucionals els quals es troben dins d'un sistema educatiu reglat. Tot i això, a Espanya l'Educació infantil no és una educació obligatòria per als infants, sinó que aquesta comença als 6 anys d'edat.

Per tal de realitzar aquest Treball de Fi de Grau, s'ha decidit escollir centres d'una única titularitat. S'han escollit centres de titularitat pública, és a dir, les escoles escollides són finançades i administrades de manera pública. Per tant, el finançament d'aquestes escoles

provindrà dels fons públics aportats pel Ministeri d'Educació. Segons l'article 199 del BOE (Boletín Oficial del Estado), regit per la Llei 12/2009 del 10 de Juliol:

El Gobierno debe garantizar la gratuidad de la escolarización de las enseñanzas a las que se refiere el artículo 5.2 y debe sostener con los recursos económicos necesarios los centros que prestan el Servicio de Educación de Cataluña, de acuerdo con la programación educativa.

Els mestres i professors encarregats de l'educació dels infants en aquestes escoles són funcionaris i, per tant, hauran realitzat unes oposicions prèvies a l'adjudicació del seu càrrec. Finalment, cal destacar que l'ensenyament en aquestes escoles és completament laic ja que, al estar finançades pel sector públic, no es poden posicionar quant a aquests aspectes.

Els centres públics a Catalunya estan regits per la llei 12/2009 del 10 de Juliol, en la qual es parla sobre l'ensenyament de les llengües estrangeres (Article 12) als centres públics del nostre territori:

Los currículos aprobados por el Gobierno deben incluir la enseñanza de, como mínimo, una lengua extranjera, con el objetivo de que los alumnos adquieran las competencias de escuchar, leer, conversar, hablar y escribir, de acuerdo con el marco europeo común de referencia para el aprendizaje, la enseñanza y la evaluación de las lenguas.

Tenint en compte els aspectes esmentats anteriorment, s'ha decidit que els centres d'Educació Infantil de caire públic són els més adequats per realitzar aquest treball per els següents motius:

- Es considera que l'educació s'ha de garantir de manera gratuïta per a tots els infants.
- Mestres amb formació demostrable.
- Garantia d'inclusió de, al menys, una llengua estrangera a l'ensenyament dels infants.
- Educació laica, per tant, no es veurà influïda pels idearis del centre.
- Recursos similars entre els centres. Es considera que, en escollir centres en igualtat de condicions o condicions semblants, l'estudi pot ser més realista.

3.4 Població i mostra

Bisquerra (2019) defineix la població com el conjunt de tots els individus els quals seran objecte dins de la investigació. Normalment, dins d'una investigació, es defineix una mostra. Aquesta és un subconjunt que es troba dins de la població i que conforma una part representativa d'aquesta. Això es fa degut a que analitzar tota la població seria molt costós, tant a nivell econòmic com de temps. Per tal de fer una selecció adequada de la mostra, haurem de tenir en compte els següents ítems definits per Bisquerra (2019):

- Representativitat: ha de ésser un reflex fidel de la població escollida (mateixes característiques).
- Grandària: ha de tenir una grandària suficient per garantir la representativitat.

Dins de la investigació present, la població seran els mestres i les mestres que imparteixen o han impartit classe a l'etapa d'Educació Infantil. Per tant, per tal de complir amb els ítems esmentats anteriorment, s'ha considerat que la mostra més adequada per dur a terme la investigació present és la següent: 22 qüestionaris. El mètode que s'ha utilitzat per realitzar el càlcul matemàtic que ens ha extret aquesta mostra ha estat una aplicació web. *SurveyMonkey®* és un lloc web que ens permet realitzar el càlcul matemàtic per a obtenir la mostra de la nostra població. En el nostre cas, a través de l'Institut d'Estadística de Catalunya (2019), podem observar la quantitat de docents que impartien Educació Infantil l'any 2019. A més, hem afegit un marge d'error per tal d'obtenir una mostra el més acurada possible. A través dels càlculs realitzats, per al 95% de les nostres investigacions, hi haurà només un marge d'error d'un 20% com a màxim. Per tant es conclou que seran necessaris un mínim de 22 qüestionaris respostos. Finalment, s'han obtingut 23 respostes de docents de diferents escoles d'Educació Infantil i Primària de caire públic de la comarca del Baix Llobregat.

3.5 Tècniques i instruments de recollida de la informació

S'ha decidit que, per tal de poder recollir tota la informació necessària per dur a terme la investigació proposada, s'elabora un qüestionari amb diverses preguntes en relació al camp a investigar. Aquest qüestionari servirà per recollir totes les dades que es consideren necessàries i que seran respostes per diversos mestres de llengua anglesa en l'etapa d'Educació Infantil. S'ha considerat que és el més adequat ja que pot reflectir la realitat sense que aquesta estigui distorsionada o modificada per elements externs a l'aula. Aquest instrument és, segons Del Rincón (1995, citat a Bisquerra, 2019) una tècnica de recollida de dades real, que té l'objectiu de mesurar les variables d'interès de manera objectiva. Aquest, a més ha de ser un instrument amb validesa i fiable. Aquestes característiques les obtindrem a través de la validació de diversos tutors, que ens ajudaran en aquest procés de validació de l'instrument escollit. Per tal d'elaborar un qüestionari adequat per a la nostra investigació, a més de ser vàlid i fiable, haurem de tenir en compte els següents factors:

- *Adaptabilitat al context d'estudi:* hem de tenir en compte que, en estudiar casos en el seu estat més natural, hi haurà variables que canviaran segons la persona que respongui a les

nostres preguntes, per exemple, opinions personals o diferents perspectives segons la ideologia individual.

- *Caràcter continu*: les dades recollides s'hauran d'analitzar amb perspectiva, és a dir, al llarg de tot el procés de investigació.
- *Interactivitat*: ha d'haver una interacció entre l'investigador i l'investigat, no són independents sinó que la informació obtinguda per ambdues parts és rellevant per a la investigació.
- *Naturalesa qualitativa i quantitativa*: cal analitzar de manera acurada tot la informació obtinguda ja que la densitat informativa obtinguda a través dels qüestionaris elaborats és molt elevada.

Per tal de poder recollir el major nombre de dades a partir de l'instrument triat, s'ha considerat adient elaborar un qüestionari. Aquesta eina, segons Martínez (2002, citat a Fernández, 2007) és útil a l'hora de voler conèixer la magnitud d'un fenomen i per què es produeix. En el nostre cas, l'objectiu que es vol aconseguir a través d'aquest qüestionari és *analitzar les metodologies emprades a les escoles d'Educació Infantil dins de la comarca del Baix Llobregat per a l'ensenyament de la llengua anglesa*. Martínez (2002, citat a Fernández, 2007) assenyala quatre passos bàsics per a elaborar un bon qüestionari. Els passos que s'han seguit són els següents:

1. *Descriure la informació necessària*: en aquest cas, s'ha elaborat el qüestionari posteriorment a la tria dels objectius que es volen aconseguir a través de la realització del qüestionari i, també, posteriorment a la tria de la població escollida per realitzar la investigació.
2. *Triar el tipus de pregunta*: els tipus de pregunta inclosos en aquest qüestionari han estat els següents:
 - *Preguntes de tipus socio-demogràfic*: permeten descriure globalment al grup de persones que respondrà el qüestionari.
 - *Preguntes obertes de resposta breu*: deixen un espai lliure perquè la persona enquestada pugui escriure allò que pensa.
 - *Preguntes tancades i de resposta múltiple*: aquestes preguntes contenen respostes prèviament delimitades que es mostren a la persona enquestada a l'hora de respondre el qüestionari. Són preguntes que faciliten la resposta a la persona enquestada, ja que són més fàcils d'entendre i respondre que les preguntes obertes.
3. *Redactar un text introductori*: aquest text té la finalitat de donar informació a les persones enquestades sobre l'objectiu de l'estudi que s'està realitzant. A més, fa al·lusió

a la col·laboració de les persones participants, junt amb agraïments. I, per finalitzar, cal especificar que es garanteix la confidencialitat i anonimat de les dades obtingudes a través del qüestionari elaborat.

4. *Revisar els aspectes formals per a la presentació del qüestionari*: cal tenir en compte diversos aspectes a l'hora d'elaborar i redactar el qüestionari. Revisar els aspectes de presentació de les preguntes, la longitud del qüestionari (no més de 30 preguntes), l'ordre de les preguntes i el format en el qual estan escrit, definir les respostes per a que siguin clares (en el cas de les preguntes tancades).

El qüestionari elaborat per recollir les dades necessàries per realitzar la investigació present, compta amb 3 blocs de preguntes:

- Bloc 1: dues preguntes obertes per obtenir informació sobre la formació acadèmica de la mostra que serà objecte d'investigació.
- Bloc 2: preguntes d'opinió personal per saber què penses els i les docents de la mostra sobre la temàtica presentada, en aquest cas, l'ús, ensenyament i aprenentatge de la llengua anglesa, segons la seva experiència personal.
- Bloc 3: vuit preguntes en format d'escala *Likert*, amb ítems a puntuar de 1 a 5, segons l'acord o desacord de les persones enquestades.
- Finalment, es proposa una pregunta d'opinió personal (com les del bloc 2), per fer un tancament del qüestionari i recollir les impressions finals dels docents.

Per visualitzar les preguntes realitzades amb aquest qüestionari, vegeu Annex 1.

4. DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ

4.1 Fases de la investigació

MES	DIA	ACCIÓ
Desembre		Recerca de temes per a la realització de TFG (pluja d'idees)
	18	Entrega proposta fonamentada TFG
Gener		Recerca d'informació en relació al tema triat Tutoria de seguiment*
	08	Entrega índex TFG
Febrer		Recerca d'informació per elaborar el marc conceptual
		Elaboració i redacció dels objectius de la investigació
		Elaboració del marc conceptual
	28	Entrega marc conceptual de TFG
		Entrega marc conceptual amb correccions realitzades

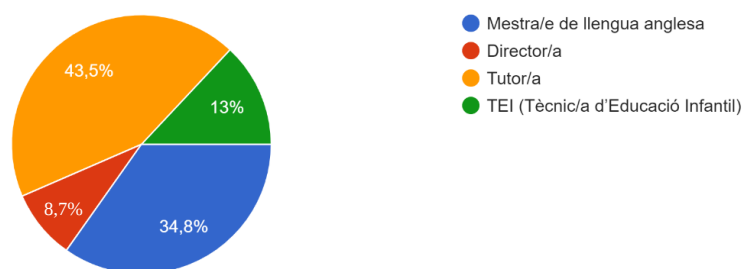
Març		Recerca d'informació sobre investigació educativa
		Elaboració del marc metodològic de TFG
	14	Entrega marc metodològic TFG [metodologia triada, supòsit de partida i context de la investigació (població i mostra)]
Abril		Recerca d'informació sobre instruments de recollida de dades
		Tria i elaboració dels instruments de recollida de dades
	26	Validació dels instruments de recollida de dades
		Enviament dels qüestionaris a la població triada
Maig		Recollida de les dades obtingudes
		Redacció de resultats, conclusions i propostes de millora
	10	Entrega esborrany final TFG + <i>checklist</i>
	15	Elaboració del resum executiu
	31	Entrega final TFG i resum executiu
Juny	17-18	Exposició online TFG

*S'han realitzat tutories setmanals per tal de fer un seguiment acurat al llarg de tot el procés d'elaboració del TFG. D'aquesta manera, s'ha pogut garantir una bona elaboració del treball tant a nivell conceptual com metodològic.

5. RESULTATS

En aquest apartat, es mostren els resultats obtinguts a través de la realització del qüestionari elaborat anteriorment. S'ha fet un recull de les dades i, aquestes, s'han representat en diversos gràfics i taules, per tal de fer aquesta recollida de la informació el més entenedora possible. Els gràfics utilitzats han estat els diagrames de sectors, que faciliten la lectura de les respostes obtingudes, així com els gràfics de barres. Per tal de fer un recull de dades el més reduït possible, s'han agrupat les respostes similars de les preguntes obertes realitzades i, aquestes, s'han recollit en diferents taules. Per a cada taula, s'ha calculat el percentatge corresponent a cada resposta, per tal de poder veure fàcilment els resultats obtinguts, a grans trets. El nombre de qüestionaris obtinguts ha estat de 23 respostes en total, un per sobre de la mostra calculada per obtenir respostes significatives.

Per tal d'obtenir una classificació sobre el **lloc que ocupa dins del claustre** de la seva escola cada persona que ha respost al qüestionari, s'ha elaborat el següent gràfic:

Gràfic 1: Titulació de les 23 persones que han respòs al qüestionari.

Tal com es pot observar, un 43,5% de la mostra són **tutors o tutores d'aula**. Per tant, seran persones amb una titulació mínima de Grau Universitari en Educació Infantil. A més, considero important destacar que un 34,8% de les persones que han respost a aquest qüestionari, són **mestres especialitzades en llengua anglesa**. Seguidament, trobaran una taula resum en la qual es reflecteix la **formació** amb la qual compta la mostra de la població. Veuran que, per a cada creu, li correspon un nombre. Aquest nombre correspon a cadascuna de les persones que han respost al qüestionari, ordenades per la posició en la qual el van respondre (es mantindrà sempre el mateix ordre). Per tal de fer una distinció entre aquelles persones que tenen formació en llengua anglesa i aquelles que no, es marcarà en color vermell les dades de les persones que tenen formació acadèmica en llengua anglesa, en algunes de les següents preguntes:

FORMACIÓ	RESPOSTES																							%
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
Mestra de primària (especialitat en anglès)		X														X	X							10.7%
Mestra de primària	X		X				X												X					14.6%
Doctorat				X																				3.57%
Pedagogia					X		X																	7.1%
Grau Superior Infantil (TEI)						X								X										7.1%
Mestra d'Educació Infantil amb menció en anglès									X						X			X				X		14.3%
Mestra d'Educació Infantil	X		X		X		X	X		X	X	X	X							X	X			39.3%
Grau de traducció i interpretació																							X	3.6%

Com s'ha pogut observar, un 39,30% de les persones que han respòs el qüestionari compten amb el títol de Mestres en Educació Infantil. A més, un 14,30% compta amb la menció del Grau d'Educació Infantil en Llengua Anglesa. Per tant, les respostes obtingudes seran representatives, ja que gran part de les persones enquestades són expertes en el tema proposat en aquest treball.

Les mestres, tutors, directores i TEIs que han respòs al qüestionari, compten amb la següent **formació en l'àmbit de llengua anglesa:**

OPCIONES	RESPUESTES	PERSONES (segons ordre de resposta)	%
No	8	3, 7, 8, 11, 12, 13, 14 i 23	34.7%
Si, Aprenentatge integrat de continguts i llengües estrangeres (AICLE)	5	2, 4, 9, 15 i 17	21.7%
Si, cursos a l'EOI (o altres escoles d'idiomes)	4	1, 5, 10 i 22	17.4%
Si, Grau Universitari en Llengua Anglesa	4	6, 19, 20 i 21	17.4%
Si, programa ERASMUS	1	16	4.4%
Si, altres	1	18	4.4%

El **91,30%** de les respostes, indiquen que els professionals creuen que la llengua anglesa és una **assignatura adequada per treballar a EI** (Educació Infantil). La població ha aportat les següents respostes a aquesta pregunta:

OPCIONES		RESPUESTES	%
Si	No és imprescindible	1	91.30%
	Sempre que es faci de manera natural a través de vivències del dia a dia. Ha d'incloure's de manera globalitzada, no com a "assignatura" (joc, conversa, etc.)	3	
	És molt important que es comercial el més aviat possible inclús des de P3 perquè comencin a familiaritzar-se amb la llengua	1	
	És el millor moment perquè els nens aprenguin i interioritzin aquesta llengua.	14	
	Quan son petits tenen més facilitat per adquirir nous idiomes	1	
	És la llengua Franca en el mon on vivim i on ells viuran	1	
No. Considero que a infantil l'activitat ha de ser poc guiada i basar-se en l'acompanyament emocional		1	4.35%
Depèn. En escoles amb les quals l'alumnat és nouvingut o castellanoparlants primer han d'aprendre la llengua catalana		1	4.35%

El 82,61% de les persones enquestades creu que **l'etapa de 0-6 anys és la més adequada** per introduir l'aprenentatge d'una llengua estrangera. Cal destacar que un 4,35% considera que l'edat en la que s'inicia aquest aprenentatge és indiferent:

OPCIONS		RESPOSTES	%
Si	Degut a la plasticitat del seu cervell	5	82.61%
	Si	2	
	És on creen les estructuracions dels llenguatges	1	
	Tenen més facilitat per adquirir nous idiomes.	8	
	En aquesta etapa els infants distingeixen els sorolls i els reproduïen més fàcilment	1	
	Si ho pot ser però no crec sigui imprescindible per millorar l'aprenentatge futur.	1	
	Per familiaritzar-se amb la fonètica i aprendre jugant de forma més flexible que al currículum de primària.	1	
No	Jo crec que primer han d'adquirir l'estructura de la seva llengua pròpia. A partir de P5-1r és quan s'hauria de començar a introduir.	1	13.04%
	Ja hi ha temps més endavant i en els primers anys de vida cal alimentar la part creativa i abstracta que dura tan poc.	1	
	No serveix de res perquè no la utilitzen fora de l'escola	1	
L'edat és indiferent		1	4.35%

Per tal de fer més entenedors els resultats i reduir aquests al màxim possible, s'ha calculat la **mitja aritmètica** de les respostes donades pels professionals. El resultat ha mostrat que per al curs de P3 es realitza una mitja de 1,46 hores/setmana, al curs de P4 1,56 hores/setmana i, al curs de P5 1,64 hores/setmana. Com es pot observar, els resultats són molt semblants entre si. El **nombre d'hores a la setmana** en les quals s'imparteix llengua anglesa a Educació Infantil, per a cada curs (P3, P4 i P5) són:

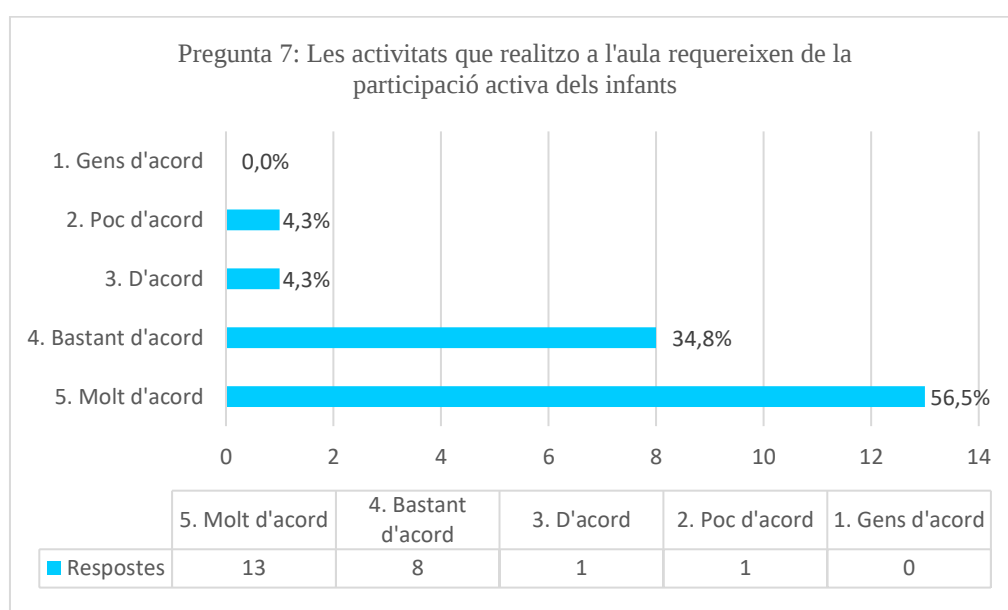
	P3	P4	P5
Cap	13%	8,6%	4,3%
Petites rutines (30 minuts al dia aprox.)	4,3%	4,3%	4,3%
1 hora/setmana	13%	13%	13%
1:30 hora/setmana	13%	13%	13%
2 hores/setmana	30%	34,7%	39,1%
3 hores/setmana	17,4%	17,3%	17,3%
Mitja aritmètica	1,46 hores	1,56 hores	1,64 hores

A continuació, trobaran 8 preguntes que es van respondre puntuant amb una *escala Likert* de 1 a 5. En aquest cas, s'ha acordat que els valors més pròxims a 1 corresponen a una metodologia explícita, i els valors més pròxims a 5 corresponen a una metodologia implícita; per tal de poder analitzar les dades recollides. A més, es calcularà la *mitja aritmètica* i la *desviació típica* per a cada pregunta, per tal de saber quin tipus de metodologia tendeixen a utilitzar els professionals que han respost al qüestionari i, com a conseqüència, la mostra de la població triada. Això es farà a través d'un programa informàtic anomenat *Minitab*, el qual ens ajudarà a fer els càlculs necessaris per a obtenir les dades necessàries per a la interpretació dels resultats.

D'una banda, la *mitja aritmètica* ens donarà com a resultat una mitja de les respostes donades pels professionals, indicant així cap a quin tipus de metodologia tendeixen els resultats. Si el resultat és menor que 3,5 voldrà dir que utilitzen una metodologia explícita (E). En canvi, si el resultat és major que 3,5 interpretarem que en fan ús d'una metodologia implícita (I). En alguns casos, podem trobar que la persona enquestada no tendeix a cap metodologia, sinó que hi ha una combinació entre elles, per tant, la seva resposta serà neutra (N) si es troba entre 3 i 3,5.

D'altra banda, la *desviació típica* ens indicarà quant disperses estan les respostes donades. Per si mateix, aquest valor no té una interpretació clara, però ens servirà com a indicador de les dades obtingudes a cada pregunta, ja que totes tenen el mateix nombre de respostes.

Per començar, es va preguntar als professionals si **les activitats** realitzades per ells i elles a l'aula requereixen d'una **participació activa dels infants** (respostes verbals, gestos, etc.). Les respostes van estar les següents:

Gràfic 2: pregunta 7: Les activitats que realitzo a l'aula requereixen de la participació activa dels infants. Per exemple, respostes verbals, gestos, repetició del vocabulari, etc.

A tall de resum, un **91.3%** de les persones enquestades, tendeixen a utilitzar una metodologia implícita, segons hem vist a través d'aquesta pregunta. La mitjana aritmètica i desviació típica extretes d'aquestes respostes són:

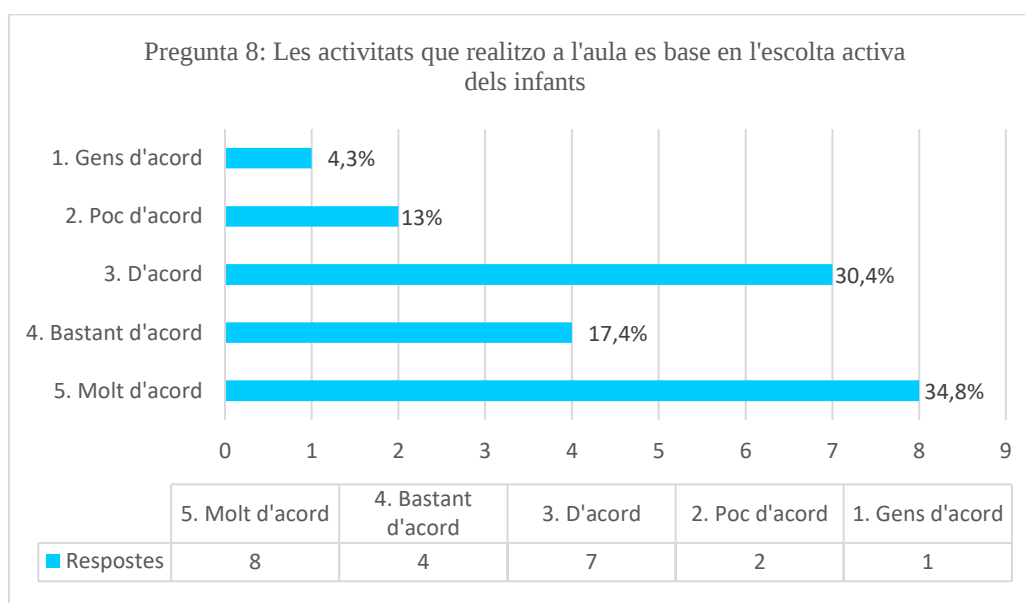
Mitja aritmètica ($\bar{x}$) = 4.435

Desviació típica (SD)= 0.788

Segons es pot observar en el resultat de la mitja aritmètica, els professionals que han respost a aquest qüestionari, **tendeixen a fer ús de metodologies implícites**, ja que busquen la resposta dels infants a allò que estan aprenent, ja sigui de forma verbal o no verbal.

Quant a la desviació típica, ens indica que la quantitat de resultats en aquesta pregunta és molt **concentrat**. És a dir, la quantitat de respostes tendeix a un mateix nombre i, per tant, els resultats no són dispersos.

La següent pregunta té la finalitat de saber si les activitats que realitzen a l'aula **es basen en l'escolta activa** dels infants. Els professionals han dit:

Gràfic 3: Pregunta 8: Les activitats que realitzo a l'aula es basen en l'escolta activa dels infants. És a dir, els infants mostren la seva comprensió a través de respostes no verbals, per exemple, gestos.

Podem observar que no hi ha gaire diferència entre les respostes neutres, que compten amb un 30,40%, i les respostes que tendeixen a una metodologia implícita, que ha aconseguit un **34,80%** de les respostes. Però, tot i no haver gaire diferència, veiem que els professionals **tendeixen a fer ús d'una metodologia implícita**.

A continuació es mostra el resultat obtingut a través del càlcul de la mitja aritmètica i la desviació típica dels resultats:

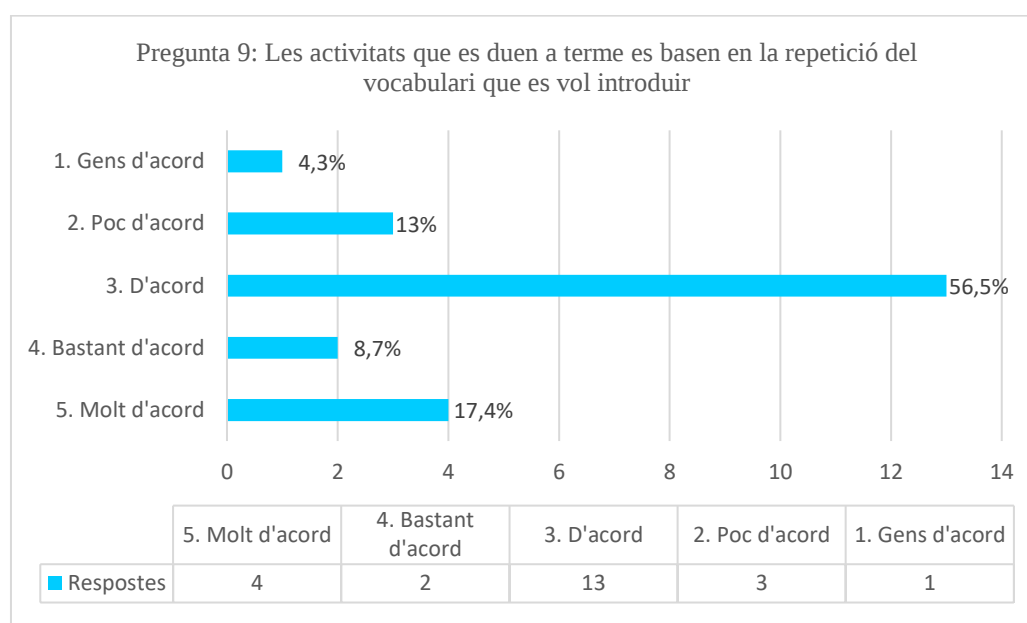
Mitja aritmètica ($\bar{x}$) = 3,652

Desviació típica (SD)= 1,229

En aquest cas, la mitjana aritmètica es troba bastant a prop d'una resposta neutra, tot i així, el nombre obtingut és més gran que 3,5 i, per tant, es conclou que les respostes donades indiquen que la població **tendeix a fer ús de metodologies implícites**.

La desviació típica, en aquest cas, indica que les respostes són més disperses, en relació l'anterior pregunta. Per tant, com podem veure, hi ha un gran nombre de respostes que indiquen que els i les docents, fan ús de metodologies implícites, però no aprofiten del tot les respostes verbals i/o gestuals dels infants per treballar amb ells.

En aquest cas, es pretén esbrinar si les activitats que es duen a terme es basen en la **repetició del vocabulari** que es vol introduir:

Gràfic 4: pregunta 9: Les activitats que es duen a terme es basen en la repetició del vocabulari que es vol introduir (no s'especifica cap estratègia o recurs en concret).

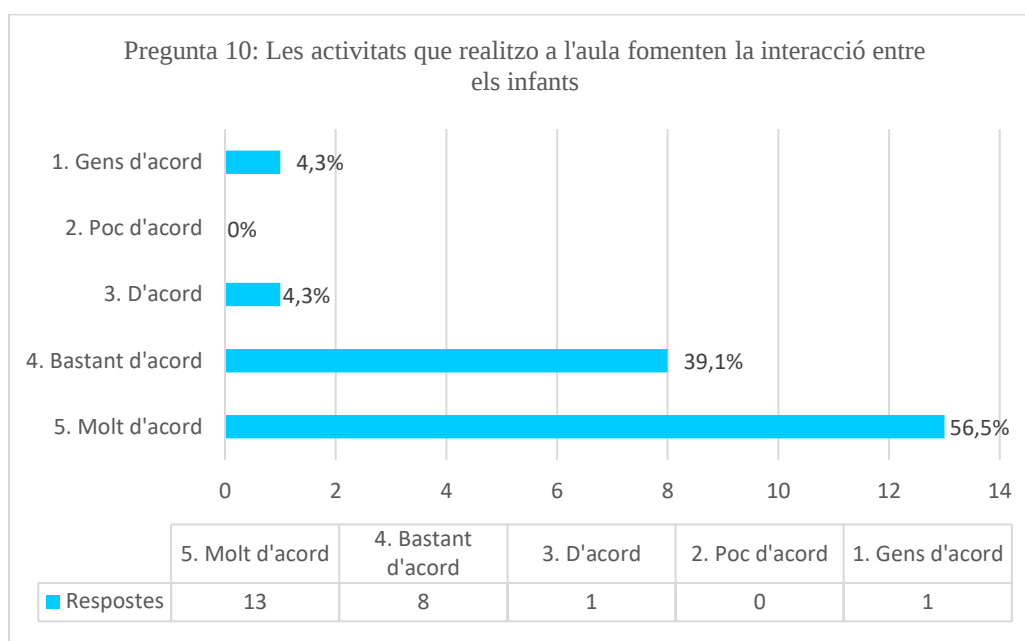
Pel que fa a les respostes obtingudes a través d'aquesta pregunta, podem veure que les respostes no són concloents en aquest cas, ja que s'ha obtingut un **56,50% de respostes neutres**. Si sumem ambdós respostes (1+2 i 4+5), veiem que un 26,10% tendeix a utilitzar una metodologia implícita; envers això, un 17,30% utilitzen una metodologia explícita. Per tant, un cop més, podem concloure que, tot i no ser la majoria, **hi ha una tendència a utilitzar metodologies implícites**, tot i que les respostes han estat molt neutres en aquesta pregunta.

Mitja aritmètica ($\bar{x}$) = 3.217

Desviació típica (SD)= 1.043

Com s'ha pogut veure a través del gràfic, el càlcul de la mitja aritmètica corrobora que els **resultats d'aquesta pregunta són neutres**. Pel que fa a la desviació típica, ens deixa veure que les respostes tenen una dispersió semblant a la pregunta anterior.

En aquesta desena qüestió, es va preguntar si es **fomenta la interacció entre els infants** a través de les activitats proposades a l'aula. Les respostes són concloents, un **56,50%** dels professionals opina que sí que s'afavoreix aquesta interacció entre els infants a través de les seves propostes educatives. Per tant, **fan ús de metodologies implícites**. A continuació troben les respostes desenvolupades:

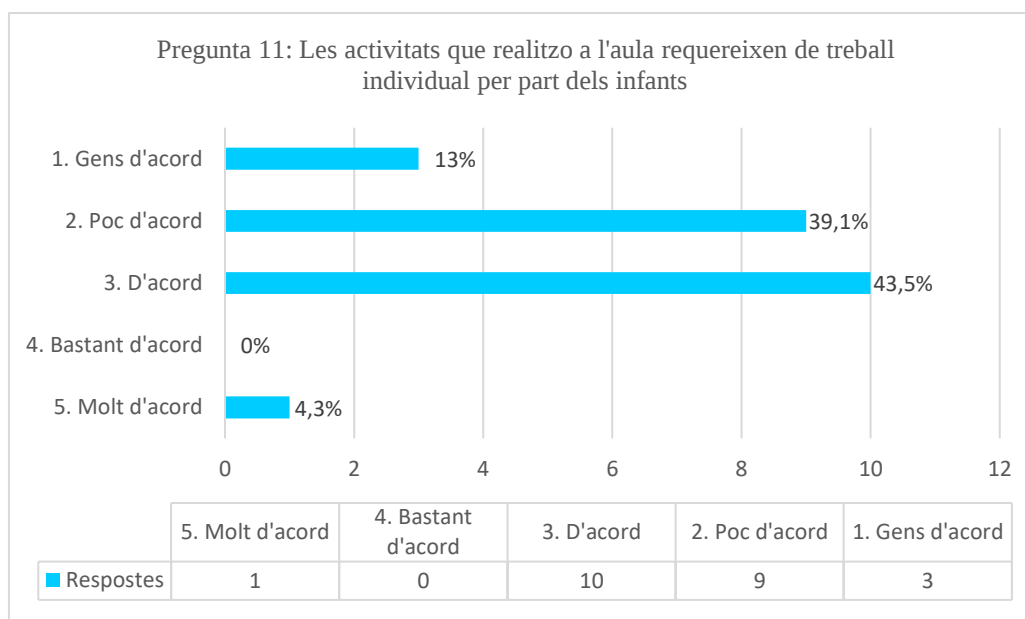
Gràfic 5: pregunta 10: Les activitats que realitzo a l'aula fomenten la interacció entre els infants, a través dinàmiques de grup, jocs, cançons grupals, etc.

Mitja aritmètica ($\bar{x}$) = 4.348

Desviació típica (SD)= 0.935

La mitja aritmètica en aquesta pregunta és clara, hi ha una **tendència molt definida a fer ús de metodologies implícites**. La desviació típica, indica que la concentració de les respostes és notablement més elevada respecte a la pregunta anterior.

Per tal de saber si les activitats que s'imparteixen a l'aula requereixen un **treball individual** per part dels infants, es va realitzar la següent pregunta:

Gràfic 6: pregunta 11: Les activitats que realitzo a l'aula requereixen de treball individual per part dels infants.

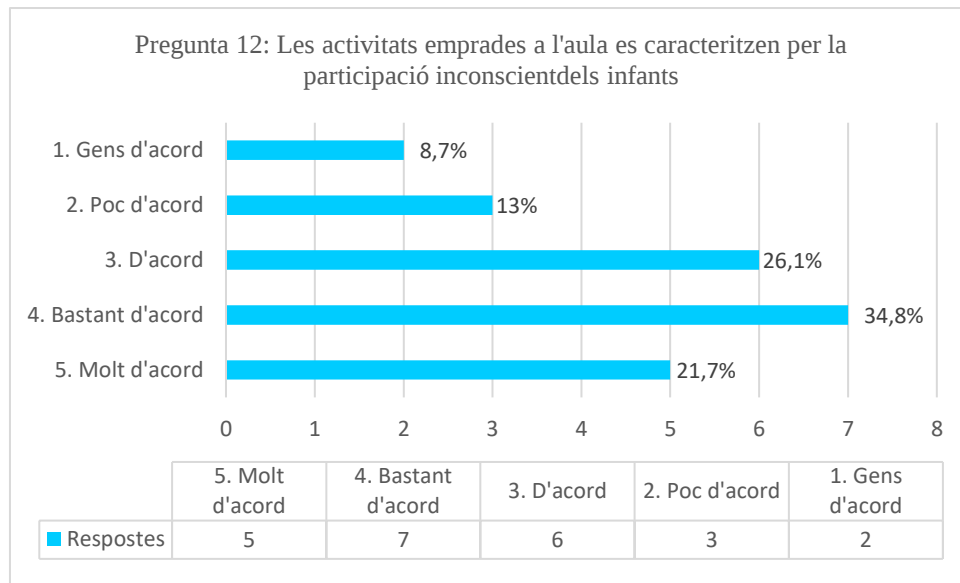
Cal destacar que, per tal de fer una bona interpretació dels resultats obtinguts a través d'aquesta pregunta, s'han invertit els valors per interpretar-la. És a dir, en aquesta pregunta, els resultats que **s'aproximin a 1**, indicaran que es fa ús d'una metodologia **implícita**. En canvi, aquells que **s'aproximin a 5**, faran ús d'una metodologia **explícita**.

A través del gràfic, podem observar que un **52,10% fan ús de metodologies implícites**. Tot i això, cal destacar que un 43,5%, gairebé la meitat de la mostra, han donat una resposta neutra a aquesta pregunta. La mitja aritmètica també ens indica aquesta neutralitat en les respostes obtingudes, tot i que $\bar{x}$ és menor que 3, per tant, hi ha tendència a fer ús d'una metodologia implícita. Pel que fa a la desviació típica, ens mostra que la concentració dels resultats és relativament elevada pel que fa a la resta de preguntes analitzades.

Mitja aritmètica ($\bar{x}$) = 2,875

Desviació típica (SD)= 0.896

Com a dotzena pregunta, es va demanar als professionals respondre a si les activitats que entren a l'aula es caracteritzen per la **participació inconscient dels infants**. Ells i elles han puntuat el següent:

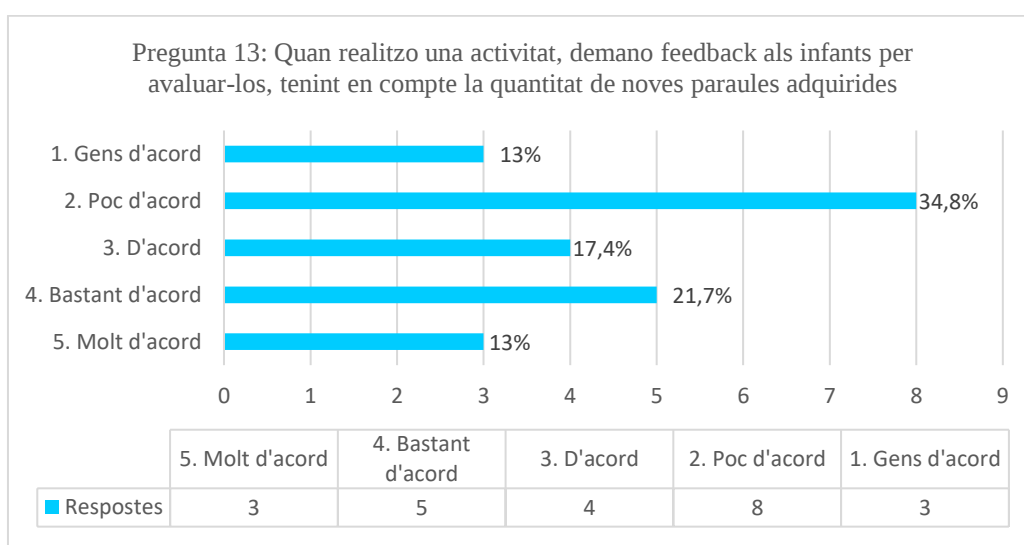
Gràfic 7: pregunta 12: Les activitats emprades a l'aula es caracteritzen per la participació no intencionada dels infants, és a dir, participen de manera inconscient (escoltar, observar, experimentar, etc.)

Mitja aritmètica ($\bar{x}$) = 3.501

Desviació típica (SD)= 1.215

Podem observar a través del gràfic que, un **56,50% de les professionals tendeix a fer ús d'una metodologia implícita**. A més, la mitja aritmètica corrobora aquesta informació, ja que ha donat un resultat de 3,501 i, per tant, major que 3,5 . Pel que fa a la desviació típica, ens mostra uns resultats elevadament dispersos, en relació a les preguntes anteriors.

La següent pregunta pretén esbrinar si els mestres i les mestres demanen un *feedback* als infants per tal de poder **avaluar-los**, tenint així en compte la **quantitat de noves paraules** apreses (vocabulari nou). Els resultats obtinguts han estat els següents:

Gràfic 8: pregunta 13: Quan realitzo una activitat, demano feedback als infants per avaluar-los, tenint així en compte la quantitat de noves paraules adquirides (vocabulari). Per exemple, a través de fitxes, resposta verbal, activitats en paper, etc.

Tal com s'ha explicat a la pregunta número 11, per tal de fer una bona interpretació dels resultats obtinguts a través d'aquesta pregunta, s'han invertit els valors per interpretar-la. És a dir, en aquesta pregunta, els resultats que **s'aproximin a 1**, indicaran que es fa ús d'una metodologia **implícita**. En canvi, aquells que **s'aproximin a 5**, faran ús d'una metodologia **explícita**.

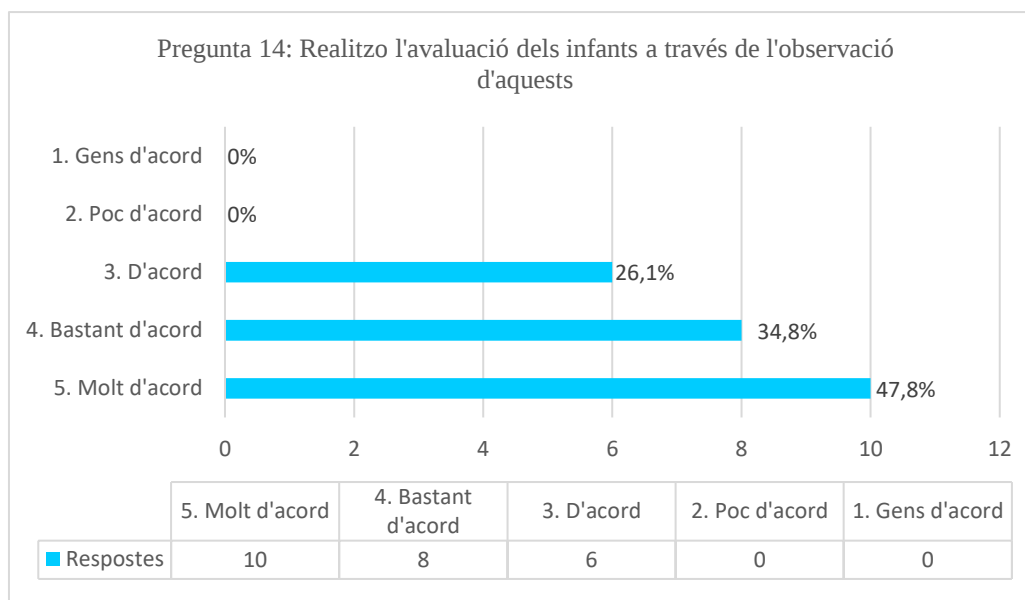
Els resultats representats al gràfic anterior, mostren que un **47,80% dels professionals** enquestats tendeixen a fer **ús de metodologies de caràcter implícit**; envers un 34,70% que fa ús de metodologies implícites. La resta de persones ha donat una resposta neutra.

Mitja aritmètica ($\bar{x}$) = 2,863

Desviació típica (SD)= 1.290

Pel que fa a la mitja aritmètica, veiem que el nombre obtingut és menor que 3, per tant, corroborem que la tendència s'aproxima a fer un ús de metodologies implícites. A més a més, la desviació típica ens deixa veure que les respostes obtingudes han estat elevadament disperses en aquesta pregunta.

Per finalitzar amb les preguntes de resposta tancada, es va demanar als docents respondre si les avaluacions que realitzen es basen en l'observació directa dels infants. Les respostes obtingudes han estat:

Gràfic 9: pregunta 14: Realitzo l'avaluació dels infants a través de l'observació d'aquests. Per exemple, observació de les seves respostes (verbals o no verbals) a l'aula, participació de les dinàmiques proposades, etc.

En aquesta darrera pregunta, les respostes són clares. Un **82,60%** ha donat una resposta que tendeix a l'**ús de metodologies implícites**. Cal destacar que, per primer cop, cap resposta

donada indica que es faci ús d'una metodologia explícita, ja que les respostes menors a 3,5 han estat del 0% en aquesta pregunta.

Mitja aritmètica ($\bar{x}$) = 4.130

Desviació típica (SD)= 0.815

La mitja aritmètica un cop més, corrobora aquests resultats; el resultat ha estat de 4,130 i, per tant, un nombre major que 3,5 (metodologia implícita). La desviació típica indica la gran concentració dels resultats en aquesta pregunta.

A tall de resum, s'ha elaborat una taula final per recollir els resultats de les mitges de les 8 preguntes anteriors, és a dir, aquelles que ens diran si es fa més ús de metodologies explícites o implícites. Per tal de interpretar aquests resultats, es traça una línia imaginària en el número 3, és a dir, la meitat dels nombres proposats. Si la mitja aritmètica final té un valor major que 3,5, podem dir que la mostra de la població triada fa ús de metodologies implícites. Per contra, en cas de donar un valor menor que 3,5, es conclourà que les metodologies emprades pels professionals són de caràcter explícit. La taula elaborada és la següent:

MITJA ARITMÈTICA DE LES MITGES ANTERIORS	
Pregunta 7: Les activitats que realitzo a l'aula requereixen de la participació activa dels infants. Per exemple: respostes verbals, gestos, repetició del vocabulari, etc.	4,435 (I)
Pregunta 8: Les activitats que realitzo a l'aula es basen en l'escolta activa dels infants. És a dir, els infants mostren la seva comprensió a través de respostes no verbals, per exemple, gestos.	3,652 (I)
Pregunta 9: Les activitats que es duen a terme es basen en la repetició del vocabulari que es vol introduir.	3,217 (N)
Pregunta 10: Les activitats que realitzo a l'aula fomenten la interacció entre els infants, a través de dinàmiques de grup, jocs, cançons grupals, etc.	4,348 (I)
Pregunta 11: Les activitats que realitzo a l'aula requereixen de treball individual per part dels infants.	2,875 (I)
Pregunta 12: Les activitats emprades a l'aula es caracteritzen per la participació, no intencionada dels infants. És a dir, participen de manera inconscient (escoltar, observar, experimentar, etc.)	3,458 (N)
Pregunta 13: Quan realitzo una activitat, demano <i>feedback</i> als infants per avaluar-los, tenint així en compte la quantitat de noves paraules adquirides (vocabulari). Per exemple, a través de fitxes, resposta verbal, activitats en paper, etc.	2,863 (I)
Pregunta 14: Realitzo l'avaluació dels infants a través de l'observació d'aquests. Per exemple, observació de les seves respostes (verbals o no verbals) a l'aula, participació de les dinàmiques proposades, etc.	4,130 (I)
RESULTAT	3.747 (I)

Com hem pogut observar el resultat final de les mitges obtingudes a través de les vuit preguntes anteriors, ha donat un valor de 3,741. El nombre és major que 3,5 i, per tant, com s'ha explicat anteriorment, podem concloure que la mostra de la població triada fa ús de **metodologies implícites**.

A continuació, per tal de resumir els resultats obtinguts a través de les preguntes realitzades als professionals sobre les característiques metodològiques que utilitzen a l'aula, s'ha realitzat una taula-resum que ens donarà informació sobre quin tipus de metodologia utilitza cada persona que ha respòs al qüestionari elaborat. A més, s'ha realitzat el càlcul de la mitja aritmètica per a cada professional. La taula elaborada és:

TAULA DE MITGES/PERSONA									
	Preg. 7	Preg. 8	Preg. 9	Preg.10	Preg. 11	Preg.12	Preg.13	Preg.14	Mitja i resultat
Pers. 1	4	2	3	4	3	2	2	4	3 (N)
Pers. 2	4	5	5	4	3	4	4	5	4,25 (I)
Pers. 3	5	2	2	4	3	3	4	3	3,25 (N)
Pers. 4	3	3	3	4	3	4	2	4	3,25 (N)
Pers. 5	4	3	2	4	3	4	2	3	3,125 (N)
Pers. 6	4	3	3	5	4	1	3	3	3,25 (N)
Pers. 7	4	4	3	5	4	4	2	4	3,75 (I)
Pers. 8	4	3	3	4	3	4	3	3	3,375 (N)
Pers. 9	4	5	4	5	5	4	5	5	4,625 (I)
Pers. 10	5	4	3	5	3	3	3	4	3,75 (I)
Pers. 11	5	5	3	5	1	5	1	5	3,75 (I)
Pers. 12	5	4	3	5	3	3	3	5	3,875 (I)
Pers. 13	5	3	5	1	3	1	1	3	2,75 (E)
Pers. 14	2	4	3	4	4	4	4	4	3,625 (I)
Pers. 15	5	1	1	5	5	5	5	5	4 (I)
Pers. 16	5	5	2	5	4	3	4	5	4,125 (I)
Pers. 17	5	5	5	4	4	3	5	4	4,375 (I)
Pers. 18	5	5	3	5	4	5	4	5	4,5 (I)
Pers. 19	5	5	4	5	4	4	1	5	4,125 (I)
Pers. 20	5	2	3	5	4	3	4	3	3,625 (I)
Pers. 21	4	5	3	4	3	5	2	4	3,75 (I)
Pers. 22	5	3	5	5	5	2	4	5	4,25 (I)
Pers. 23	5	3	3	3	2	2	2	4	3 (N)
Mitja segons la formació dels docents				Amb formació en llengua anglesa 3,679 (I)			Sense formació en llengua anglesa 3,421 (E-N)		

*Llegenda: (N) → neutre

(E) → explícit

(I) → implícit

Color vermell: persones amb formació en Llengua Anglesa

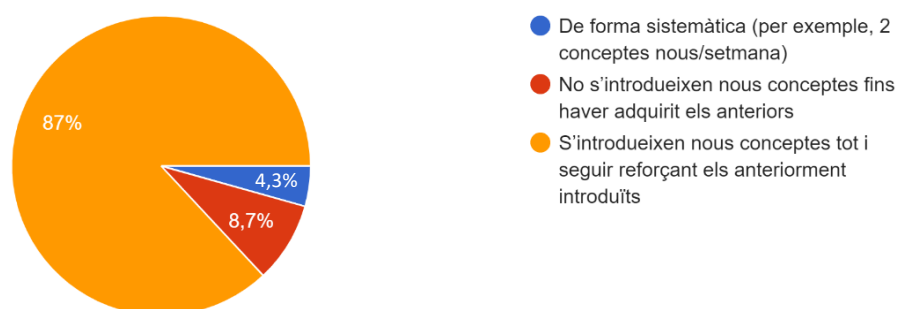
Finalment, per sintetitzar la informació obtinguda a través de les mitges finals, s'ha fet un càlcul dels percentatges que s'ha obtingut per a cada resposta. Aquestes són explícit (E), implícit (I) o neutre (N). Els percentatges obtinguts han estat els següents:

$$(E) = 4\% \quad (I) = 70\% \quad (N) = 26\%$$

Per tal de resoldre la interpretació d'aquesta taula, direm que un **70%** de la mostra de la població triada fa ús de **metodologies implícites**. Per tant, la tendència és totalment definida.

Cal destacar que, tot i haver una diferència gairebé imperceptible, entre els docents amb formació universitària en llengua anglesa, hi ha una tendència a l'ús de metodologies implícites, ja que la mitja final és superior a 3,5. En canvi, entre els docents sense formació en llengua anglesa, el nombre és menor que 3,5, per tant, diríem que la tendència és a fer ús de metodologies explícites/neutres. Tot i això, la diferència és insignificant.

Per tal de representar en quina quantitat s'introdueixen nous conceptes a la matèria, s'ha elaborat el següent gràfic:

Gràfic 10: forma d'introducció d'inputs a l'aula segons les 23 persones que han respost al qüestionari.

S'ha pogut observar que, la introducció de nous conceptes i, per tant, nous *inputs* no depèn de l'assoliment dels *inputs* introduïts anteriorment sinó que, un **87%** dels professionals que han replicat al qüestionari, introdueixen **nous *inputs* a l'aula independentment de si s'han assolit o no els introduïts anteriorment**. Tot i això, es segueixen reforçant aquells conceptes anteriorment introduïts per tal de garantir l'adquisició i comprensió de tots ells. Cal destacar que només un 4,3% de la mostra no té en compte els *inputs* adquirits o no adquirits, és a dir, introdueixen aquests *inputs* de forma sistemàtica, segons indica el currículum.

Dintre de la metodologia emprada a l'aula per les persones de la mostra, es fan ús dels següents recursos en diferents quantitats, mostrades a continuació:

	Cada setmana	2 cops al mes	1 cop al mes	1 cop/trimestre
Contes	60.9%	13%	21.8%	4.3%
Joc simbòlic	60.9%	17.4%	8.7%	13%
TIC	78.3%	0%	17.4%	4.3%
Cançons	95.7%	0%	4.3%	0%
Fitxes	34.8%	8.7%	30.4%	26.1%

Per tal de reduir les dades obtingudes i representades a la taula anterior, s'ha calculat novament la mitjana aritmètica dels resultats aconseguits. Com a síntesi, observem que els recursos presentats **més utilitzats** pels professionals enquestats són les **cançons i les TIC** (Tecnologies de la Informació i la Comunicació). Per contra, es dona a conèixer que el recurs presentat **menys usat és la fitxa** en paper. Per tant, les persones que han contestat aquest qüestionari, habitualment utilitzen recursos interactius.

Per finalitzar, s'ha fet un recull de les opinions personals dels mestres en relació a les metodologies que ells i elles utilitzen. El **73,90%** de professionals considera que la **metodologia emprada a l'escola és adequada** per als infants. Tot i això, han apuntat les següents propostes de millora:

Opcions		Respostes	%
Si		4	17,40%
Si, però...	Cal introduir més recursos personals	1	73,90%
	Augment de temps d'immersió en llengua anglesa	10	
	Incrementar el temps de joc com a metodologia d'aprenentatge	3	
	Introduir metodologies més interactives	3	
No, cal...	Més treball competencial	1	8,70%
	Canvi de l'educació en general (Escola Nova 21)	1	

5.1 Anàlisi de les dades recollides

En aquest subapartat, es farà una anàlisi de les dades reflectides a l'apartat quatre d'aquest treball, és a dir, els resultats obtinguts a través de la realització del qüestionari elaborat. L'anàlisi es confeccionarà a partir dels resultats i la teoria dels diversos autors que s'ha explicat en el marc teòric del TFG en curs. Tot seguit es procedeix a realitzar l'anàlisi esmentada.

Per començar, es va deixar veure amb quina formació compta cada persona de la mostra triada. Un 39,30% de les persones que han contestat al qüestionari compten amb el Grau d'Educació Infantil. Seguidament trobem que un 14,30% són mestres d'Educació Infantil amb menció en

llengua anglesa. També veiem que un 10,70% són mestres d'Educació Primària que, tot i no ser l'etapa que s'estudia en aquest treball, ens donen respostes molt interessants a través de la seva formació i experiència. Finalment, es destaca que una de les professionals compta també amb el Grau Universitari de traducció i interpretació, per tant, el coneixement d'aquesta persona quant a la llengua anglesa és bastant elevat i ens pot donar informació molt interessant sobre l'ús i aprenentatge d'aquesta. A banda de no comptar amb una formació acadèmica molt elevada en l'àmbit de llengua anglesa, els i les professionals de l'educació que pertanyen a la mostra, compten amb diversos cursos relacionats amb l'aprenentatge i ensenyament de la llengua anglesa. Un 21,7% ha realitzat cursos d'Aprenentatge integrat de continguts i llengües estrangeres (AICLE). Un 17,4% ha realitzat cursos d'idiomes per la EOI (Escola Oficial d'Idiomes). La resta ha realitzat altres cursos o graus en llengua anglesa. Tot i això, un 34,7% no té cap mena de formació en l'àmbit de la llengua anglesa. Però, tot i no haver-ne realitzat cap, la seva opinió serà de gran ajuda quant a l'àmbit educatiu i l'ús de metodologies. A més, els seus anys d'experiència com a mestres també els ha aportat informació en l'àmbit de llengua anglesa, tot i no haver-la impartit en primera persona.

La informació obtinguda a través de les preguntes anteriors esmentades, ens ajudarà a veure més endavant si hi ha una relació entre els estudis que té cada persona de la mostra i les seves respostes a la resta de preguntes realitzades i, com a conseqüència, en les metodologies que utilitzen.

Per tal de conèixer una mica l'opinió de la mostra quant a la introducció de l'ensenyament de la llengua anglesa a l'etapa d'Educació Infantil, se'ls va preguntar si consideraven que aquesta etapa era la més adequada per fer aquesta introducció. Les respostes han estat clares, un 82,61% pensa que sí que és l'etapa més adequada, tot i que fan alguns matisos en les seves respostes. Però, a grans trets, consideren que “és molt important que es comenci el més aviat possible inclús des de P3 perquè comencin a familiaritzar-se amb la llengua” i “quan són petits tenen més facilitat per adquirir nous idiomes”.

Per contra, un 13,40% pensen que, no és una etapa adequada, ja que “considero que a infantil l'activitat ha de ser poc guiada i basar-se en l'acompanyament emocional” o “No serveix de res perquè no la utilitzen fora de l'escola”. Tot i no ser una dada molt destacada, cal puntualitzar que un 4,35% pensa que l'edat d'introducció d'una nova llegua és indiferent.

M'agradaria fer referència a les teories aportades per Narbona (2012) i Lenneberg (1976) en relació a la plasticitat cerebral dels infants i l'edat òptima per a la introducció de l'aprenentatge

de la llengua anglesa en infants. Per una banda, coincidint amb algunes de les respostes aportades pels professionals al llarg del qüestionari, Narbona (2012) explica que, a l'etapa d'Educació Infantil, l'alumnat té més plasticitat cerebral. Aquest concepte es refereix a la capacitat del sistema nerviós per modificar la seva estructura i la seva funció d'acord amb l'experiència, el que dóna lloc als processos d'aprenentatge. Aquesta creença és causada per un estudi realitzat per Lenneberg (1976), per la qual s'estableix a través d'una teoria biològica, que l'edat òptima per a l'adquisició d'una llengua estrangera són els 2 anys d'edat. Aquesta teoria rep el nom de *període crític*, en el qual es considera que els infants compten amb un període privilegiat per a aprendre el llenguatge, que va des dels 2 anys de vida fins als 14. Per tant, en aquest cas, les respostes donades pels professionals i la teoria trobada anteriorment, coincideixen en què l'etapa d'Educació Infantil és la més adequada per a introduir l'aprenentatge de la llengua anglesa.

Per tal de garantir una bona adquisició de la llengua a l'etapa d'Educació Infantil, caldrà tenir en compte altres aspectes, a més de l'edat d'introducció de l'aprenentatge d'aquesta llengua. En primer lloc, el temps d'exposició a la llengua, en segon lloc el tipus de metodologia que s'utilitza; basada en l'aprenentatge implícit o explícit. I, en tercer lloc, en quina quantitat s'introdueixen nous *inputs* a l'aula.

En primer lloc i, pel que fa al temps d'exposició dels infants a la llengua anglesa, Muñoz (2001) va realitzar un estudi explicat anteriorment, a través del qual es va poder observar que, aquells infants amb major nombre d'hores d'exposició a la llengua anglesa, mostraven un avantatge significatiu en la comprensió i producció oral de la llengua estrangera. També Stern (1983, citat a Muñoz, 2001), exemplifica que un nombre d'hores òptim d'exposició a la llengua seria de quatre hores setmanals al llarg del curs. Tot i això, puntualitza que no es podria donar un aprenentatge significatiu en un sol curs amb aquestes hores d'exposició, sinó que serien necessaris vuit cursos escolars amb una exposició de quatre hores per setmana a la LE (Llengua Estrangera) per obtenir coneixements significatius en aquesta llengua. Per contra, Lightbown (1986, citat a Muñoz, 2001), considera que el nombre d'hores d'exposició a la llengua no garantirà que es produeixi aquest aprenentatge, sinó que cal tenir en compte més factors com, per exemple, factors individuals de cada infant.

Els resultats obtinguts que pretenien respondre al tercer objectiu específic d'aquest treball diuen que per al curs de P3 es fa una mitja de 1,46 hores/setmana, al curs de P4 una mitja de 1,56 hores/ setmana i, finalment, al curs de P5 1,64 hores/Setmana de mitja. Per tant, la mitja és d'entre 1:30 i 2 hores per setmana a cada curs. A tall de resum, un 30%, 34,7% i 39,1% de la

mostra, ha indicat que, a la seva escola, es realitzen dues hores de llengua anglesa per setmana al llarg de tot el curs.

Per tant, si tenim en compte la teoria recollida i els resultats obtinguts a través de la investigació en aquest àmbit, podem dir que el nombre d'hores d'exposició a la LE a les escoles públiques del Baix Llobregat és totalment insuficient perquè els infants puguin adquirir una certa fluïdesa en llengua anglesa. Això és degut al fet que, com es mostra a través dels resultats, es realitzen menys de dues hores per setmana per a cada curs i, segons la teoria recollida, caldria un mínim de quatre hores setmanals durant les etapes d'Educació infantil i Primària.

El segon ítem que cal tenir en compte és el tipus de metodologia que s'utilitza per ensenyar la llengua anglesa als infants, fixant-nos així si l'aprenentatge és implícit o explícit. A través de les vuit preguntes representades en diversos gràfics a l'apartat anterior de resultats, s'ha pogut extreure informació sobre quin tipus d'aprenentatge utilitza la població representada a través de la mostra d'aquest treball. Com s'ha pogut observar a la taula recull de mitja de mitges aritmètiques, el resultat és conclouent. S'ha obtingut que, la tendència general a les escoles públiques del Baix Llobregat és a fer ús de metodologies que impliquen un aprenentatge implícit. Això, segons la teoria explicada per DeKeyser (2003, citat a Latinjak 2016) al marc teòric d'aquest treball implica que l'infant adquireixi nova informació de forma no intencionada, és a dir, els infants aprenen de forma activa però inconscient. Per tal de saber si els infants estan adquirint els coneixements a través d'un aprenentatge implícit, els docents observen les reaccions, gestos, produccions verbals, etc. dels infants durant les explicacions. En la majoria de casos, les metodologies de caràcter implícit, fomenten les interaccions entre els infants, fent així un treball de cooperació que portarà a l'alumnat a aquest aprenentatge implícit.

Pel que fa a l'avaluació, si concretem en la pregunta número catorze del qüestionari, veiem que les respostes són molt concentrades i, totes elles, tendeixen a l'ús de metodologies que es caracteritzen per un aprenentatge implícit. Per tant, contrastant aquesta informació amb les aportacions teòriques sobre l'aprenentatge implícit, trobem que els docents acostumen a utilitzar l'observació dels infants a l'aula per poder avaluar els seus avenços en l'adquisició dels coneixements. Per tant, es tindrà en compte les respostes dels infants durant la realització de les activitats proposades: si hi participen, com ho fan, si donen resposta gestual, etc.

Per finalitzar amb l'anàlisi de metodologies de tipus implícit o explícit, recuperarem la informació sobre quina formació té cada professional i les seves respostes a les preguntes de la

set fins la catorze. Aquestes es troben recollides en una taula resum, on poden trobar també el càlcul de la mitja de respostes donada per cada professional, així com el resultat final del tipus d'aprenentatge que aplica cadascun d'ells a l'aula. Fent una anàlisi entre la formació de cada professional i les seves respostes, no hi ha gaire informació destacable, ja que a través dels qüestionaris s'ha pogut observar que un 70% de les respostes ha donat una tendència a fer ús de metodologies que comporten un aprenentatge implícit. Tot i això, destacarem que sis persones han donat com a resultat l'ús d'un aprenentatge explícit. Els estudis amb els quals compten aquestes persones són molt diversos, però es destaca que, quatre d'aquestes sis persones, són docents amb formació acadèmica en llengua anglesa. Tot i això, es considera que no és una informació rellevant, ja que hi ha diversitat de respostes tant en els docents que compten amb una formació acadèmica en llengua anglesa com aquells que no la tenen.

Per concloure aquest apartat, es puntualitza que únicament una de les respostes ha estat explícit (persona 13), és a dir, la mitja de les seves respostes ha deixat veure que hi ha una tendència clara cap a fer ús d'aprenentatges de caràcter explícit. S'indica que aquesta persona no té cap tipus de formació en l'àmbit de la llengua anglesa.

Tenint en compte tota la informació donada quant a la formació de cada professional, no es pot establir una relació entre la metodologia que utilitza cadascun d'ells i la formació acadèmica amb la qual compten, ja que les respostes han estat clares (I), tot i ser persones amb formacions molt diverses.

El tercer i últim aspecte esmentat anteriorment i, que cal tenir en compte per tal de garantir una bona adquisició de la LE per part dels infants és la quantitat en la qual s'introdueixen nous *inputs* a l'aula. En aquest cas, es va donar tres opcions de resposta a l'hora de contestar al qüestionari. Un 87% de les persones, van apuntar que introdueixen nous conceptes a l'aula tot i seguir reforçant els anteriorment introduïts. M'agradaria destacar que un 4,3% de les persones (concretament, persona 23) han indicat que no tenen en compte si els *inputs* han estat assolits o no, és a dir, introdueixen nous inputs de manera sistemàtica. Considero que, potser, aquesta persona té coneixements que les altres no tenen i al revés i, per tant, això ha pogut influir en la seva resposta a aquesta pregunta. Tot i això, què en diuen els experts? Doncs, si recuperem la teoria donada per Krashen (1983) sobre la seva hipòtesi de *l'input compressible* o *Interlanguage + 1*, per la qual s'estableix que la llengua s'adquireix mitjançant la comprensió de missatges que es troben per sobre del nivell competencial actual de l'alumne. Per tant, segons Krashen, haurem d'augmentar de manera progressiva la quantitat de nous inputs que introduïm a l'aula a mesura que els infants progressen en el seu aprenentatge sobre llengua anglesa.

Llavors, es conclou que la forma més òptima d'inserir nous *inputs* a l'aula és introduir-los de forma progressiva tot i seguir reforçant els anteriorment apresos. Podem dir llavors que el 87% de la mostra fa un ús correcte de la introducció de nous *inputs* a través de les activitats implementades per ells i elles a l'aula.

Com a curiositat, es va preguntar als docents quines metodologies utilitzaven més sovint a l'aula, per tal de saber si eren principalment metodologies amb un aprenentatge explícit o implícit. Clarament, destaca l'ús de cançons a l'aula per a l'ensenyament de la llengua anglesa a EI. En general, destaquen metodologies (I) per sobre de (E), com poden ser les fitxes que, en aquest cas, és la metodologia menys utilitzada.

Per fer un tancament de l'anàlisi de resultats, direm que un 73,90% de la mostra opina que les metodologies emprades a la seva escola són adequades, tot i que cal fer algunes millores com, per exemple, un augment del temps d'immersió lingüística o l'augment de l'ús de metodologies més interactives. Per tant, podem veure que aquestes millores van en la línia d'investigació d'aquest treball: l'augment d'hores d'exposició a la llengua i l'ús de metodologies que comporten un aprenentatge implícit. Tot i això, un 8,70% opina que les metodologies no són adequades, sinó que cal un canvi en l'àmbit educatiu.

6. CONCLUSIONS

En aquest apartat, s'explicaran les conclusions extretes a partir de la investigació realitzada i, es relacionarà aquesta amb els objectius que es van marcar, per tal de saber si, a través de la investigació s'han complert o no.

En primer lloc, recordarem l'objectiu general que es pretenia aconseguir amb la realització d'aquesta investigació: *analitzar les metodologies emprades a les escoles d'Educació Infantil dins de la comarca del Baix Llobregat per a l'ensenyament de la llengua anglesa*. A través de la recerca d'informació teòrica, l'elaboració del qüestionari i el recull de respostes en aquest treball, s'ha complert l'objectiu general proposat per a la investigació.

En segon lloc, es destaca el primer objectiu específic, que pretenia *Exposar les característiques o requisits amb què ha de complir una metodologia per satisfer els objectius curriculars en llengua anglesa*. Aquest objectiu s'ha pogut complir a través de la recerca d'informació teòrica, realitzant una investigació sobre les característiques que requereix una metodologia, per tal de poder garantir una bona adquisició de la llengua anglesa a través d'aquesta. Amb la recerca d'informació, s'ha pogut concloure que els principals aspectes a tenir en compte per poder garantir l'adquisició de la LE són: nombre d'hores d'exposició a la llengua, metodologia que

implica un aprenentatge implícit o explícit i quantitat d'*inputs* que s'introdueixen. Tot i ser aquestes les més importants, també s'ha pogut conèixer que hi ha factors individuals que influiran en l'adquisició de la llengua anglesa. Alguns d'aquests aspectes són el grau de domini de la llengua materna, la motivació dels infants per l'aprenentatge d'una nova llengua o la classe social a la qual pertanyen; per tant, haurem d'evitar situacions d'ús de la LE en situacions de descontextualització de l'aprenentatge, com indicava Muñoz (2001). Tot i això, aquests no han estat l'objecte d'estudi d'aquest treball tot i que es consideren importants.

Es creu important destacar que, a més de les característiques esmentades, també cal tenir en compte l'edat dels infants a l'hora d'introduir l'ensenyament de la llengua anglesa. A tall de resum, a través de la recerca teòrica hem pogut saber que el període òptim segons els teòrics per introduir aquest aprenentatge comença als dos anys d'edat. I, per tant, l'etapa d'Educació Infantil. Coincidint així amb l'opinió de la població triada, com hem pogut veure a través dels qüestionaris elaborats.

Seguidament es parla sobre el segon objectiu específic, amb el qual es pretenia *Descriure les metodologies emprades per a l'ensenyament de la llengua anglesa a les escoles d'Educació Infantil de la comarca del Baix Llobregat*. Per tal de poder complir amb aquest objectiu, es va elaborar un qüestionari, a través del qual es volia conèixer quines característiques tenen les metodologies emprades a les aules d'Educació Infantil a les escoles públiques del Baix Llobregat. Les preguntes, principalment, havien de ser puntuades pels docents d'1 fins a 5, segons el grau d'acord o desacord d'aquests quant a la pregunta realitzada. A tall de resum, aquesta puntuació ens ha permès conèixer les principals característiques de les metodologies emprades pels docents a les escoles públiques del Baix Llobregat.

Com a conclusió final, es recorda el supòsit de partida plantejat per a iniciar la investigació metodològica d'aquest TFG: *L'ensenyament de la llengua anglesa a les escoles d'educació infantil de la comarca del Baix Llobregat parteix de metodologies d'aprenentatge implícit de la llengua i una exposició limitada en temps i input*. Per tant, ha partir dels resultats obtinguts, podem dir que el supòsit de partida plantejat és cert. Les dades derivades dels qüestionaris, mostren que les metodologies emprades per la mostra es caracteritzen per ser d'aprenentatge implícit. A més, quant al temps d'exposició dels infants a la LE que pretén respondre al tercer objectiu específic d'aquesta recerca *Descriure el temps que es dedica a l'ensenyament de la llengua anglesa a les escoles públiques del Baix Llobregat.*, és cert que és molt limitada, ja que és de menys de 2 hores per setmana i, com hem pogut veure al marc teòric, caldria un mínim de quatre hores setmanals per garantir una adquisició de la llengua anglesa per part dels infants. Finalment, també es compleix la suposició quant a la quantitat d'*inputs* que s'introdueixen a

l'aula. Segons hem vist al marc teòric, cal que aquests *inputs* siguin limitats i progressius, és a dir, introduir els *inputs* de forma controlada per garantir la seva adquisició. I, a través dels qüestionaris s'ha observat que més de la meitat dels docents de la mostra compleixen amb aquest requisit.

7. PROPOSTES DE MILLORA

Per finalitzar el TFG present, es presenten a continuació algunes propostes de millora. Aquestes partiran d'una anàlisi DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats), que ens ajudarà a classificar quins són aquells punts forts i punts febles, tant a nivell d'escola a escala externa. A partir d'aquesta anàlisi, s'extreuen possibles propostes de millora per tractar d'ajudar a progressar en l'àmbit de l'ensenyament de la llengua anglesa.

La matriu DAFO, en aquest cas, pretén analitzar la realitat de l'ensenyament de la llengua anglesa en l'àmbit escolar, a través d'una anàlisi dels aspectes positius i negatius d'aquesta realitat. La matriu s'ha elaborat partir de la informació trobada a través de la recerca teòrica d'aquest TFG i la informació donada pels i les docents:

Debilitats: -Manca d'hores d'exposició a la llengua -Excés de repetició del vocabulari	Amenaces: -Manca de docents per aula (<i>Ratio</i> molt elevada)
Fortaleses: - Coneixements metodològics per part dels docents	Oportunitats: - Cursos formatius per a docents

Per tant, d'una banda, es destaquen com a aspectes negatius a nivell intern d'escola (en aquest cas, pública) la manca d'hores d'exposició a la llengua. Aquest ítem ha estat exposat pels docents de la mostra. I, personalment, es comparteix aquesta opinió amb els professionals. Per contra, s'ha deixat veure que els i les docents tenen una bona formació quant a coneixements sobre les metodologies ha emprar a les escoles. A més, es considera que se'n fa un bon ús dels recursos materials disponibles a l'hora de proposar activitats. També, a través de les respostes obtingudes, hem vist que hi ha un excés de repetició del vocabulari com a mètode per fixar coneixements. Potser, seria interessant en aquest cas, utilitzar metodologies més dinàmiques, en les quals els infants, de manera inconscient, siguin participants d'aquesta repetició del vocabulari, però sense ser-ne conscients de que ho estan fent. Una bona eina serien les cançons, ja que permeten repetir i introduir vocabulari d'una forma dinàmica i divertida per als infants.

D'altra banda, pel que fa als aspectes externs a les escoles, és a dir, el context educatiu a nivell territorial es considera, coincidint amb l'opinió dels docents de la mostra, que hi ha una manca de docents per aula. La *ratio* de docentS per aula és molt elevada i, això no permet donar als infants tota l'atenció que necessitarien per tal de garantir una bona adquisició dels coneixements presentats. A més, aquesta manca de recursos personals no permet posar en pràctica totes les activitats que es voldria, ja que hi ha massa volum d'infants per tan pocs mestres.

Com a aspectes positius a nivell extern a les escoles, es destaca la gran oferta de cursos formatius que s'ofereix als docents. A través de la realització del qüestionari elaborat i la investigació, s'ha conegut que hi ha una gran oferta de cursos formatius quant a l'ensenyament i estudi de la llengua anglesa. Es considera un aspecte molt positiu, ja que si hi ha interès per aquest àmbit, es pot obtenir informació de qualitat per aportar nous coneixements a l'aula. Així, es destaca també com a fortalesa la quantitat de formació de la majoria dels docents que han respòs a les preguntes realitzades ja que, s'ha mostrat que tenien bon coneixement en l'àrea destacada.

Quant a les propostes de millora, es considera que hi ha d'haver un canvi a nivell educatiu general. S'estima que hauria de realitzar-se un estudi per part dels responsables educatius, per tal de garantir un augment del nombre de docents per aula, per tal de garantir als infants els recursos personals necessaris per adquirir els coneixements necessaris per a cada curs. A l'etapa d'Educació Infantil, es considera que és molt important comptar amb recursos suficients per proporcionar una seguretat afectiva, emocional i educativa als infants.

Es proposa, per tal de poder millorar l'ensenyament en llengua anglesa a les escoles, fer ús de recursos, com els presentats al llarg d'aquesta investigació, per tal de millorar els aspectes negatius que s'han deixat veure quant a les metodologies emprades. Per exemple, podem millorar la quantitat d'hores d'exposició a la llengua anglesa introduint petites rutines que impliquin l'ús de la llengua anglesa com: cançons infantils en anglès, jocs en llengua anglesa, fer ús de les TIC a través d'aplicacions o activitats en llengua anglesa, etc.

Com a propostes de millora personals, considero que podria haver tingut en compte aspectes com una elaboració més acurada del qüestionari presentat. Per exemple, el fet d'haver donat opció a cinc respostes, ha fet que algunes de les dades obtingudes fossin una mica ambigües i, per tant, s'han agut de realitzar canvis a l'hora d'interpretar les dades. Però, potser haver donat quatre opcions, hauria estat una millora beneficiosa per al meu treball. També, considero que podria haver estat interessant parlar amb alguns d'aquests docents en primera persona, potser a

través d'una entrevista o visualització d'un cas real, per tal d'haver obtingut informació més acurada sobre un cas real i visualitzat en primera persona.

Per acabar, es considera que hauria estat interessant poder realitzar una implementació a l'aula, on s'implementessin metodologies amb les característiques explicades en aquest treball i poder corroborar les conclusions extretes a partir dels qüestionaris. Així, es podrien extreure conclusions més realistes sobre quines característiques són les més adequades per a que els infants puguin obtenir una fluïdesa significativa en llengua anglesa. Però, per la situació que estem vivint actualment al nostre país, a conseqüència de la COVID-19, ha estat impossible dur a terme aquesta idíl·lica implementació a l'aula. Tot i que es considera que, en un futur, podria ser un punt interessant per continuar investigant en la línia d'aquest Treball de Fi de Grau.

8. BIBLIOGRAFIA

- Alfaro Valverde, A, i Chavarría, G. (2003). La ficha didáctica: una técnica Útil y necesaria para individualizar la enseñanza. *Revista Pensamiento Actual*, Vol. 4. Núm.5 , 13-23. <https://revistas.ucr.ac.cr/index.php/pensamiento-actual/article/view/8284/7841>
- Ascencio, M. (2015). *Adquisición de una segunda lengua en el salón de clase:¿ subconsciente o consciente?*
- Ballesteros, M: La didáctica de las canciones en Inglés desde una metodología musical y de la lengua inglesa .ENSAYOS, *Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, N° 24, 2009.
- Biava, M, L. i Segura, A, L. (2010). *¿Por qué es importante saber el idioma inglés?* <http://www.cepjuanxxiii.edu.ar/wpcontent/uploads/2010/07/Por-que-es-importante-saber-ingles.pdf>
- Bisquerra Alzina, R. (2019). *Metodologia de la Investigación Educativa*. LA MURALLA, S.A. 6ª Edició, 2019.
- Carrillo Ramírez, E., Pérez, Á. A., Africano Gelves, B. B., Febres-Cordero Colmenárez, M. A., i T.E. (2016). Una aproximación a las pedagogías alternativas. *Educere*, 20(66), 237-241. <https://www.redalyc.org/pdf/356/35649692005.pdf>
- Cenoz, J. (2003, Març). El aprendizaje del inglés desde educación infantil: efectos cognitivos, lingüísticos y afectivos. *Revista-Forum sobre plurilingüismo y educación* (Vol. 1, pp. 1-11).
- Cenoz, J. i Genesee, F. (eds) (1998) *Beyond Bilingualism: Multilingualism and Multilingual Education*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Chener, M., i Lluch, E. (2016). El Baix Llobregat. *Gran enciclopèdia catalana*. Grup Enciclopèdia. <https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0006838.xml>
- COGNITIVO, E. D. D. (2018). *Método Montessori*.
- Correa, J. (2019) *Comparación entre los conceptos de adquisición innata del lenguaje de Chomsky y de Kant*. Facultad de ciencias filosófico teológicas. Escuela de filosofía.
- Crumlish, L. (2018) The five stages of second Language acquisition. *Bilingual Kidspot*.
- Decret 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil. *Diari oficial de la Generalitat de Catalunya*. Catalunya, 16 de setembre de 2008, article 4, núm. 5216, pp.4.

- Decret 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil. *Diari oficial de la Generalitat de Catalunya*. Catalunya, 16 de setembre de 2008, article 13.1, núm. 5216, pp.6.
Fernández Vítóres, D. (2017). El inglés en Europa: Origen y consolidación de una lengua franca. ODISEA. *Revista de estudios ingleses*, 10, 57-69.
<https://doi.org/10.25115/odisea.v0i10.194>
- Fraile Fernández, M. (2020). *Implantación de metodologías activas en un aula de educación infantil a través del trabajo por rincones*.
- Fernández, L. (2007). ¿Cómo se elabora un cuestionario? *Butlletí LaRecerca*. ISSN: 1886-1946. <https://www.ub.edu/idp/web/sites/default/files/fitxes/ficha8-cast.pdf> Consultat el dia: 06/05/21
- Gallardo-López, J. A., i Gallardo Vázquez, P. (2018). *Teorías sobre el juego y su importancia como recurso educativo para el desarrollo integral infantil*.
- González, P. (2014). *Proyectos con tabletas en aulas de infantil en programas de aprendizaje en inglés*.
<http://www.seindor.com/publicacionesdidacticas.com/hemeroteca/articulo/048020/articulo-pdf>
- Jiménez Martín, L. (2020). *El cuento a la luz de la pedagogía Waldorf: una propuesta para Educación Infantil*.
- Latinjak, A. T. (2016). *Aprendizaje implícito y explícito: entre el hacer y el comprender*. UDG.http://www3.udg.edu/publicacions/vell/electroniques/VI_Jornades_aprendizaje_accion_tactica/docs/05_cap3.pdf
- Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. *Boletín Oficial del Estado*. Catalunya, Setembre 2009, article 199, núm.299, pp. 37.
- Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. *Boletín Oficial del Estado*. Catalunya, Setembre 2009, article 12, núm.299, pp. 161.
- López, H. (2016). *El aprendizaje de la lengua inglesa a través de los cuentos en Educación Infantil*. Facultad de Humanidades i Ciencias de la Educación.
- López Téllez, G. (1996). La narración de cuentos y la adquisición de la lengua inglesa en la Enseñanza Primaria. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, 25, 159-166
- Martínez, M. (2010). Las nuevas tecnologías en Educación Infantil. Una propuesta didáctica: *Webquest*. <http://www.raco.cat/index.php/dim/article/viewArticle/203390/0>

- Martínez, M. L. (2019). Millora l'aprenentatge de l'alumnat mitjançant el treball per projectes? *Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques*.
- Muñoz Lahoz, C. (2001). *Factores escolares e individuales en el aprendizaje formal de un idioma extranjero*. ELUA. Estudios de Lingüística Universidad de Alicante, Annex 1, 249–270. <https://doi.org/10.14198/elua2001.anexo1.10>
- Muñoz Lahoz, C (2004). *L'avançament de la introducció de la llengua estrangera: una fugida cap enrere?* Universitat de Barcelona. Llengua, Societat i Comunicació 1, 29-34. <https://www.raco.cat/index.php/LSC/article/view/40444/40920>
- Narbona J, Crespo-Eguílaz N. Plasticidad cerebral para el lenguaje en el niño y el adolescente. *Revista Neurol* 2012; 54 (Supl 1): S127-30.
- Ramirez, C. i Dolores, M. (2017). Proceso de adquisición de segundas lenguas. *Revista: Publicaciones didácticas*.
- Ruiz de Velasco i Abad, J. (2011). *El juego simbólico* (1ª Edició). Barcelona: Editorial Graó.
- Santis, P (2006). Importancia del aprendizaje de una segunda lengua en la primera etapa de Educación Infantil. *Revista Iberoamericana de psicomotricidad y técnicas corporales*, España, ISSN-e 1577-0788, Nº. 22, 2006.
- Sanz, M. (2000). La literatura en el aula de ELE. *Revista universitaria Frecuencia L*, 21, pàgs.121-130.
- Urmeneta, C. E (s.d) *Teorías sobre la adquisición y el aprendizaje de segundas lenguas*.
- Zorro Pinto, L. M. i Lesmes Medellín, D. M. (2020). *Facilitación de los procesos de enseñanza del inglés en el nivel preescolar, bajo el método de Total Physical Response “TPR” y la lúdica*. [Tesis de maestría, Universidad Cooperativa de Colombia].

9. ANNEXOS

9.1 Annex 1. Qüestionari

1. Lloc que ocupa dins del claustre de l'escola
 - a) Mestra/e de llengua anglesa
 - b) Director/a
 - c) Tutor/a
 - d) TEI (Tècnic/a d'Educació Infantil)
2. Formació acadèmica
3. Ha realitzat cursos en relació a l'ensenyament de la llengua anglesa? Quins?
4. Considera la llengua anglesa una assignatura adequada per treballar a EI (Educació Infantil)? Per què?
5. Creu que l'etapa de 0-6 anys és la més adequada per introduir l'aprenentatge d'una llengua estrangera? Per què?
6. Especifiqui el nombre d'hores a la setmana en les quals s'imparteix llengua anglesa a Educació Infantil:
P3: P4: P5:

Valora les següents frases segons el grau en que estàs d'acord amb elles: 1- poc d'acord, 5 - molt d'acord:

7. Les activitats que realitzo a l'aula requereixen de la participació activa dels infants. Per exemple, respostes verbals, gestos, repetició del vocabulari, etc.
8. Les activitats que realitzo a l'aula es basen en l'escolta activa dels infants. És a dir, els infants mostren la seva comprensió a través de respostes no verbals, per exemple, gestos.
9. Les activitats que es duen a terme es basen en la repetició del vocabulari que es vol introduir (no s'especifica cap estratègia o recurs en concret).
10. Les activitats que realitzo a l'aula fomenten la interacció entre els infants, a través dinàmiques de grup, jocs, cançons grupals, etc.
11. Les activitats que realitzo a l'aula requereixen de treball individual per part dels infants.
12. Les activitats emprades a l'aula es caracteritzen per la participació no intencionada dels infants (escoltar, observar, experimentar, etc.).
13. Quan realitzo una activitat, demano feedback als infants per avaluar-los, tenint així en compte la quantitat de noves paraules adquirides (vocabulari). Per exemple, a través de fitxes, resposta verbal, activitats en paper, etc.

14. Realitzo l'avaluació dels infants a través de l'observació d'aquests. Per exemple, observació de les seves respostes (verbals o no verbals) a l'aula, participació de les dinàmiques proposades, etc.

15. En quina quantitat s'introdueix nou vocabulari a la matèria?

- a) De forma sistemàtica (per exemple, 2 conceptes nous/setmana)
- b) No s'introdueixen nous conceptes fins haver adquirit els anteriors
- c) S'introdueixen nous conceptes tot i seguir reforçant els anteriorment introduïts

16. Dintre de la metodologia emprada, fa ús d'algun d'aquests recursos? Marqui amb una creu la quantitat de vegades que es fa ús de cada recurs:

	Cada setmana	2 cops al mes	1 cop al mes	Un cop per trimestre
Contes				
Joc simbòlic				
TIC (Tecnologies de la informació i Comunicació)				
Cançons				
Fitxes				

17. Considera que la metodologia emprada a l'escola és la més adequada per als infants?
Com es podria millorar?